

ONSGENOEGEN

nr. 192A intern PSP-orgaan 18-9-1985

Uitgave van het Partijbestuur.
Verschijnt 24 maal per jaar.
Komt ook in gesproken vorm uit.
Druk: Bevrijding, Amsterdam.

Redaktie discussierubriek: T. Pitstra, W. v.d. Wal, J. Wijnia. Gratis voor leden PB, PR, LWPW, enz. en voor bestuursleden, door gewesten en afdelingen op te geven (in verhouding tot het aantal leden). Abonn.: f 15,- per jaar, postgiro 194240 t.n.v. PSP, Amsterdam, o.v.v. van 'Ons Genoegen'. Redaktie en administratie: Postbus 700, Amsterdam.

Voorlopige kongresagenda

Het 44e kongres van de PSP zal gehouden worden op zaterdag 14 en zondag 15 december 1985. De plaats is nog niet bekend.

Het partijbestuur heeft aan de partijraad de volgende voorlopige agenda voorgesteld:

1. Opening
2. Benoeming resolutiecommissie
3. Beleidsverslagen
 - a. partijbestuur
 - b. stand van zaken actieplannen
 - c. leden partijbestuur
 - d. Tweede Kamerfractie, Eerste Kamerfractie, fractie Europees parlement
 - e. redaktie discussierubriek On(s) Genoegen
 - f. partijraad
4. Afdrachtregeling PSP-vertegenwoordig(st)ers
5. Begroting 1986
6. Verkiezingsprogramma 1986-1990
7. Landelijke kop PSP-lijst Tweede Kamerverkiezingen
8. Verkiezing van:
 - a. partijbestuur
 - b. besturen Stichting Vorming en Scholing, Wetenschappelijk Buro, Henk Lankhorststichting
 - c. redaktie discussierubriek On(s) Genoegen
 - d. beheerscommissie Fonds Bizardere Uitgaven
 - e. kaskontrolcommissie
9. Resoluties
10. Sluiting

Toelichting bij de agenda

Het betreft een voorstel van het partijbestuur aan de partijraad; de partijraad kan de agenda nog wijzigen. De definitieve agenda, alsmede organisatorische mededelingen zullen in de tweede kongreskrant worden opgenomen.

Voor een deel van de verslagen (punt 3) zal het partijbestuur het kongres voorstellen de behandeling aan de partijraad te delegeren. De verslagen zullen wel in de tweede kongreskrant worden opgenomen.

De voorstellen voor de begroting en de afdrachtregeling zullen via On(s) Genoegen bekend gemaakt worden voor het verschijnen van de tweede kongreskrant (zie ook 'Ten Geleide').

Het partijbestuur heeft de partijraad voorgesteld in het nieuwe partijbestuur 23 leden te benoemen:

algemeen voorzitter, politiek vice-voorzitter, organisatorisch vice-voorzitter, sekretaris, penningmeester, propagandist, politiek sekretarissen Vredesvraagstukken, Buitenland, Justitie en Politie (JUPOL), Welzijn, Gezondheidszorg, Onderwijs, Milieu en Technologie (MITEK) en Sociaal-ekonomisch (SEK), sekretaris parlementair werk (LWPW), scholingssekretaris (SVS), voorzitter radio- en tv-kommissie (RTC), hoofdredakteur Bevrijding, sekretaris sekte extern (SE) (alle bestaande functies), sekretaris sekte publiciteit, organisatie en propaganda (POP), politiek sekretaris racismebestrijding en migrantenbeleid en twee algemene leden. De nieuwe functie sekretaris sekte POP houdt verbandt met het plan, de partijbestuurs-sekties intern en propagande en publiciteit samen te voegen. Het politiek sekretariaat racismebestrijding en migrantenbeleid vloeit voort uit de besluiten van het Rotterdamse kongres (1984). Twee algemene leden worden voorgesteld om het voor meer mensen mogelijk te maken zich kandidaat te stellen voor een partijbestuursfunctie zonder zich meteen aan een vast omschreven functie te moeten binden, en ter algemene taakverlichting.

Ten geleide

Op 14 en 15 december 1985 zal de PSP haar najaarskongres houden. In deze - eerste - kongreskrant tref je een ontwerp voor een voorlopige agenda en het ontwerp-verkiezingsprogramma aan. De partijraad zal op 28 september a.s. de voorlopige agenda vaststellen.

De kamerverkiezingen van mei 1986 vormen het belangrijkste thema van dit kongres. Het PSP-kongres dat op 29 juni j.l. te Utrecht werd gehouden heeft daarover besloten, dat de PSP zelfstandig, met een eigen lijst en een eigen programma, aan deze verkiezingen zal deelnemen.

Het partijbestuur heeft aan de partijraad voorgesteld tijdens het kongres zowel het verkiezingsprogramma vast te stellen, als de kamerlijst. Daarnaast komen meer interne zaken aan de orde: de bespreking van diverse beleidsverslagen van landelijke organen, de verkiezing van een nieuw partijbestuur en van diverse andere besturen en het vaststellen van de begroting voor 1986 en een nieuwe afdrachtregeling voor leden van vertegenwoordigende lichamen.

In deze kongreskrant 'alleen maar' het ontwerp-verkiezingsprogramma. Het partijbestuur is er niet in geslaagd tijdig een ontwerp voor een begroting en voor een nieuwe afdrachtregeling vast te stellen. Bij beide stukken bleek het noodzakelijke overleg met betrokken instanties en personen nog onvoldoende te hebben plaatsgevonden om tot een zorgvuldige vaststelling ervan te kunnen komen. Het is de bedoeling zowel de begroting als de afdrachtregeling te publiceren in een regulier nummer van On(s) Genoegen, zodat afdelingen nog de gelegenheid krijgen hun voorstellen dienaangaande in de tweede kongreskrant te doen opnemen. Leden, die de gewone nummers van On(s) Genoegen niet ontvangen, maar beide stukken wel willen krijgen, kunnen zich tot hun afdelingssekretariaat wenden, of een briefkaart sturen aan het partijburo onder vermelding van 'begroting/afdrachtregeling'.

Alle leden van de PSP ontvangen deze kongreskrant. Het ontwerp-verkiezingsprogramma is een voorstel van het partijbestuur. Nu is de beurt aan de afdelingen, die voor 23 oktober a.s. amendementen (wijzigingsvoorstellen) kunnen indienen, alsmede kandidaten voor de Tweede Kamerlijst en bovengenoemde organen. (Afdelingssekretariaten zullen binnenkort speciale formulieren ontvangen voor het indienen van de amendementen.) Door de afdelingsvergaderingen zullen ook de afgevaardigden van de afdeling naar het kongres worden aangewezen. Let voor tijd en plaats van afdelingsvergaderingen op de aankondigingen in het afdelingsblad.

Vervolg op pagina 19

Punten 2 en 9 hangen samen met het gebruik om door het kongres enkele (aktuele) resoluties te laten aannemen; voorstellen daarvoor kunnen tot aan het begin van het kongres worden ingediend.

Afdelingen, autonome groepen en tendenzen kunnen - binnen de door het huishoudelijk reglement gestelde grenzen - voorstellen en amendementen indienen tot woensdag 23 oktober 1985, 12:00 uur. Amendementen, die na dat tijdstip binnenkomen, kunnen niet meer in behandeling worden genomen. Het tijdstip van ontvangst (en niet het tijdstip van verzenden) is daarvoor bepalend. Voor het indienen van amendementen moeten daartoe aan de afdelingssekretariaten verstrekte formulieren gebruikt worden; per formulier slechts één amendement.

Ook deze kongresplanning is krap; het werk aan de kongreskranten en de verwerking van amendementen wordt voor het overgrote deel door vrijwillig(st)ers gedaan naast hun andere PSP- en (actie)werk. Stuur daarom materiaal zo tijdig mogelijk in; deste eerder kan met de verwerking ervan begonnen worden.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

KONGRESKRANT 1

Koncept- verkiezingsprogramma '86-'90

1. Inleiding

Het gaat erom alle omstandigheden te niet te doen waarin een mens een vernederd, een geknecht, een verlaten en veracht wezen is.

Karl Marx

De PSP werkt aan radicale maatschappijveranderingen. De bestaande machtsverhoudingen moeten doorbroken worden. Culturele en structurele belemmeringen voor mensen om zich te ontplooiën moeten worden opgeruimd.

De PSP gaat daarbij uit van de principiële gelijkwaardigheid van alle mensen. En kiest voor een duidelijke, principiële politiek:

- * ontwapening, voor het te laat is
- * socialisme, om een eind te maken aan de uitbuiting van mens en milieu door het kapitalisme
- * feminisme, voor de bevrijding van de vrouw

* democratisering, baas in eigen buurt en bedrijf, huis en school!

- * gelijkwaardigheid van mensen, tegen racisme, fascisme, antisemitisme, sexismen en homohaat
- * milieubescherming, voor overleven op langere termijn.

Veel mensen hebben zich georganiseerd in actiegroepen, bonden en verenigingen die bovenstaande doelen - voor een deel - nastreven. Deze sociale bewegingen vormen de belangrijkste krachten voor de maatschappijverandering die de PSP voorstaat.

De PSP voelt zich dan ook nauw met die bewegingen verbonden en brengt dat tot uiting in haar buitenparlementaire en parlementaire werk.

DE HUIDIGE MAATSCHAPPIJ

Nederland maakt deel uit van het westerse blok rijke landen. Het speelt daardoor een belangrijke rol in de uitbuiting van de landen in de derde wereld en bij het in stand houden en opvoeren van de bewapening. De grote ongelijkheid in macht en welvaart tussen landen, volkeren en mensen, is mede gebaseerd op het kapitalisme, waarbij de produktiemiddelen in handen zijn van een kleine groep privé-ondernemingen produceren voor de winst en niet voor de maatschappelijke behoeften. Vooral de grote multinationale ondernemingen hebben een overheersende invloed op de economie. Zij bepalen, vanuit hun winststreven, wat er geproduceerd wordt, waar, wanneer, hoe en hoeveel.

Het onbegrensde machts- en groeistreven van het kapitalisme, met zijn wereldwijde jacht op grondstoffen, afzetgebieden en winst, is een voortdurende bron van milieuvernieming en oorlogsgevaar. Uitbuiting en onderdrukking kunnen, als het er op aan komt, niet zonder wapens. Bewapening is niet alleen een dankbaar en verzekerd winst-objekt voor ondernemingen. Het is ook een middel waarmee het kapitalisme zo nodig de ongelijke verhoudingen tussen volkeren en mensen in stand houdt. De supermachten zijn de belangrijkste aanjagers van de bewapening. Zij trachten hun economische en militaire invloedssferen steeds maar uit te breiden. Bij de vele grote en kleine oorlogen van de laatste jaren speelt het oost-west konflikt op de achtergrond mee, ook via het daardoor versterkte vijanddenken, vaak gekoppeld aan eng-nationalisme. Het feit dat de supermachten over de grootste kernarsenalen beschikken, is een van de belangrijkste bedreigingen voor de mensheid.

Het kapitalisme leidt ook binnen Nederland, één van de rijkste en welvarendste landen ter wereld, tot grote ongelijkheid, onrechtvaardige verhoudingen en maatschappelijke problemen. Als de niet-gereguleerde werkloosheid wordt meegetekend, zijn er meer dan een miljoen werklozen. De inkomensverschillen nemen toe. Steeds meer mensen moeten beknibben op eerste levensbehoeften. Het regeringsbeleid heeft deze ontwikkeling in de hand gewerkt door de scherpe bezuinigingen op alles behalve defensie, afbraak van het stelsel van sociale zekerheid, en talloze tegemoetkomingen aan het bedrijfsleven.

Het kapitalisme is nauw verbonden met het al veel langer bestaande patriarchaat, de onderdrukking van vrouwen door mannen. Dit patriarchale systeem heeft is diep doorgedrongen in allerhande maatschappelijke facetten: in individuele relaties, in het gezinsdenken, in hoe mensen wonen en werken, in de opvoeding van kinderen, in de politiek. Mensen worden tot mannen en vrouwen gemaakt, van elkaar afhankelijk, met elk een apart gedrag en een aparte maatschappelijke rol en positie. Nog altijd

worden vrouwen geacht het huishoudelijke en verzorgende werk te doen, de kinderen op te voeden, en doen mannen het merendeel van het betaalde werk, nemen zij de hogere posities in in het werk en maatschappelijke organisaties. Het kapitalisme steunt op deze arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen.

Onder druk van de vrouwenbeweging lijkt langzaam een zekere kentering plaats te vinden. De regering voert echter een beleid dat er op is gericht de oude situatie te handhaven, en vrouwen in hun afhankelijkheidspositie te houden.

De nederlandse maatschappij is ook racistisch. Migranten worden in toenemende mate gekonfronteerd met openlijke rassenschaat en diskriminatie. Dit racisme is diepgeworteld, en stamt al uit de tijd dat Holland een koloniale mogendheid was. De ideologie dat niet-blanke rassen minderwaardig zijn, wordt zelden openlijk beleden, maar komt op vele gebieden toch in een of andere vorm tot uiting, bijvoorbeeld in een hogere werkloosheid, slechtere huisvesting en slechtere rechtspositie.

Nederland is ook heel wat minder democratisch dan het vaak lijkt.

Parlement en regering hebben geen controle over de belangrijkste economische machten, terwijl de zeggenschap van het parlement op de militaire macht volstrekt onvoldoende is. Veel essentiële zaken zijn geheim, worden binnenskamers geregeld. Wel wordt de parlementaire democratie opgevoerd als legitimatie om verzet tegen besluiten, die de bestaande machtsongelijkheid in stand houden of versterken, als "ondemocratisch" van de hand te doen. Zo probeert men plaatsing van nog meer kernwapens en uitbreiding van kernenergie door te zetten, tegen een meerderheid van de bevolking in.

Er wordt meer over en voor dan door mensen zelf besloten. Met de zeggenschap van mensen zelf over hun eigen woon-, leef- en werksituatie is het vaak slecht gesteld. De overheid stelt zich daarbij veelal op als beschermer van de gevestigde orde. Het is geen overheid "van ons allemaal", maar in toenemende mate een bureaucratische moloch, die zich op steeds infamere wijze controlerend opstelt ten opzichte van haar "onderdanen".

Al deze problemen zijn geen toeval, maar komen voort uit de ongelijkheid gebaseerde, kapitalistische, patriarchale, racistische en autoritaire structuur van deze maatschappij. Het beleid van de regering de afgelopen jaren is er, op voor Nederlandse verhoudingen ongekennd harde wijze, op gericht geweest de werkelijke machthebbers ter wille te zijn. Daardoor is de onderdrukking en maatschappelijke ongelijkheid aanzienlijk versterkt.

VRIJHEIDSLIEVEND SOCIALISME

De PSP gaat uit van de principiële gelijkwaardigheid van alle mensen, en streeft vanuit die gedachte naar een vrijheidslievend socialisme. Naar een samenleving die ontstaat door het opheffen van alle uitbuiting en onderdrukking die voortvloeien uit kapitalisme, patriarchaat, racisme en militarisme. Een samenleving waar het uit is met de macht van een paar grote ondernemingen over de economie. Waar niet wordt geproduceerd om de winst, maar voor de maatschappelijke behoefte. Waar bezit en beheer van de produktiemiddelen in handen van de gemeenschap zijn. De hoofdlijnen van de economische ontwikkeling moeten door het parlement vastgesteld worden. In bedrijven en instellingen beslist het personeel zelf over de gang van zaken (arbeiderszelfbestuur).

Socialisme betekent voor de PSP niet een maatschappij als in de Sovjet-Unie of China. Weliswaar is daar privé-eigendom van de belangrijkste produktiemiddelen afgeschaft, maar het blijft een kleine minderheid die het voor het zeggen heeft. Een werkelijke democratie, zowel op economisch als politiek gebied, ontbreekt. Vrouwen hebben er vaak wel betaald werk, maar het verzorgende en huishoudelijke werk komt vrijwel uitsluitend op hun schouders neer. De onderdrukking van homosexualiteit neemt er harde vormen aan.

Voor de PSP gaat het juist om een radicale democratisering en feminisering van de hele maatschappij. Het gaat er niet alleen om af te rekenen met het privé-bezit van de produktiemiddelen, maar ook met de huidige arbeidsdeling tussen arbeiders en tussen mannen en vrouwen. Zo zullen mannen net zo goed bij het verzorgen en opvoeden van kinderen betrokken zijn als vrouwen. Alle arbeid, betaalde, vrijwillige en huishoudelijke, zal evenredig verdeeld zijn. Ieder mens moet zijn verzekerd over een zelfstandig bestaan, recht hebben op zelfbeschikking over eigen lijf en leven en zijn of haar seksuele voorkeuren vrij kunnen ontplooiën. De PSP wil een maatschappij waarin minderheden niet verdrukt of gemin-

9 acht worden; een maatschappij zonder racisme, fascisme, anti-
 0160 semitisme en sexismen, waar mensen met verschillende kulturen
 1 naast elkaar en met elkaar leven.
 2 De PSP wil een open en democratische samenleving. Het gaat
 3 erom dat mensen zelf zeggenschap krijgen over hun eigen leef-
 4 woon- en werksituatie. Daarvoor moeten nieuwe democratische
 65 vormen worden ontwikkeld: organen van basisdemocratie in
 6 buurten, bedrijven en instellingen die zoveel mogelijk hun eigen
 7 zaken beheren. Daarnaast moeten rechtstreeks gekozen parle-
 8 mentaire organen beslissen over hoofdlijnen van de maatschap-
 9 pelijke ontwikkeling. Een zekere spanning tussen parlementaire
 0170 en basis-democratie is daarbij onvermijdelijk. Die spanning is
 1 tegelijk een garantie tegen verstarring. De PSP keert zich tegen
 2 een "sterke", autoritaire staat. Volledige openbaarheid van het
 3 overheidsoptreden, democratisering van ambtelijke instellingen
 4 en tegengaan van machtsconcentraties binnen de overheid, zijn
 75 daarvoor belangrijke voorwaarden. De overheid behoort niet de
 6 gevestigde orde te beschermen, maar juist die groepen die in de
 7 knel dreigen te komen.
 8 De PSP wil een ontwapende wereld. Een rechtvaardige internatio-
 9 nale economische ordening, solidariteit en gelijkwaardigheid tus-
 0180 sen de volkeren is daarbij van groot belang. De schrijnende
 1 ongelijkheid op wereldschaal tussen Noord en Zuid moet worden
 2 opgeheven, de militaire blokken ontbonden en alle wapens uitge-
 3 bannen. Onderdrukking en uitbuiting kunnen, als het er op aan
 4 komt, niet zonder geweld. Alleen in een wereld, waar alle vormen
 85 van structurele onderdrukking zijn opgeheven, is geen geweld.
 6 Dat is nog ver weg.
 7 Op dit moment dreigen kernwapens zelfs de gehele mensheid te
 8 vernietigen. De kernwapens de wereld uit helpen, om te beginnen
 9 uit Nederland, is dan ook nog steeds een van de belangrijkste
 0190 taken waar we voor staan. De PSP vindt dat we moeten ophou-
 1 den oorlogsvoorbereiding als normaal menselijk gedrag te zien.
 2 De PSP kiest voor eenzijdige ontwapening, als enige reële weg
 3 om de verstarring in de wapenwedloop tussen de militaire blokken
 4 te doorbreken: bijvoorbeeld door verwijdering van de kernwa-
 95 pens, uittreden uit de NAVO, afschaffing van het leger. De risico's
 6 van zo'n stap zijn aanzienlijk kleiner dan de risico's van de steeds
 7 verder op hol geslagen wapenwedloop.
 8
 9 **NAAR EEN SOCIALISTISCHE SAMENLEVING**
 0200 Een maatschappij zonder geweld en uitbuiting komt er niet van-
 1 zelf. Degenen die de macht hebben of belang hebben bij de huidige
 2 verdeling van werk en inkomen, zullen die niet vrijwillig afstaan.
 3 Daarom moet daarvoor strijd worden gevoerd. Niet om de macht
 4 in handen van een nieuwe bevoorrechte groep te brengen, maar in
 05 handen van alle mensen samen. Die strijd kan alleen met succes
 6 gevoerd worden als deze geweldloos is en actief wordt onder-
 7 steund door een grote meerderheid van de bevolking. Dat vereist
 8 een langdurig proces van bewustwording en machtsvorming van
 9 onderop. Gelukkig zijn er al veel mensen die in verzet komen
 0210 tegen de wapenwedloop, tegen onderdrukking van mensen, tegen de
 1 vernietiging van het milieu. In de derde wereld wist een aantal
 2 volkeren zich te bevrijden van de koloniale onderdrukkers, vech-
 3 ten andere tegen de neo-koloniale onderdrukking. In West-Euro-
 4 pa, en ook daarbuiten, is een krachtige vredesbeweging opge-
 15 bouwd die zich keert tegen de verdergaande wapenwedloop. In
 6 Oost-Europa proberen oppositiegroepen te komen vormt de
 7 belangrijkste kracht om maatschappelijke veranderingen af te
 8 dwingen. Zij zijn ook essentieel in het verzet tegen het regerings-
 9 beleid. De bestaande machtsverhoudingen zijn niet onverander-
 0220 lijk. Het is dit besef dat in tal van acties tot uitdrukking komt. Zij
 1 leveren tegelijk een bijdrage aan de verdere bewustwording over
 2 de werkelijke machtsverhoudingen in deze maatschappij.
 3
 4 Het is uitgesloten dat de noodzakelijke structurele veranderingen
 25 enkel via een parlementaire meerderheid kunnen worden afge-
 6 dwongen. Daarvoor onttrekken de belangrijkste maatschappelij-
 7 ke machten, bijvoorbeeld de economische en militaire, zich te zeer
 8 aan de parlementaire besluitvorming. Een werkelijk democrati-
 9 sche maatschappelijke ordening, zoals de PSP die wil, kan na-
 0230 tuurlijk niet van bovenaf opgelegd worden. Die wordt gebouwd op
 1 de democratische machtsvorming van mensen zelf, in buurten en
 2 bedrijven, in vrouwen- en vredesbeweging, enz. Daarom legt de
 3 PSP haar hoogste prioriteit bij het versterken van linkse sociale
 4 bewegingen, die gestalte geven aan de tegenmachtsvorming van
 35 onderop. De vraag onder welke voorwaarden het zinvol is om
 6 regeringsdeelname na te streven, is daarvan afgeleid. Voor de
 7 PSP is het essentieel dat gebroken wordt met kapitalisme, patri-
 8 archaat, racisme en wapenwedloop. Dat kan alleen als er voldoende
 9 maatschappelijke basis is voor het doorvoeren van werkelijk
 0240 structurele veranderingen en een meerderheid van de bevolking
 1 zich daarvoor actief wil inzetten. Een linkse regering, zoals de
 2 PSP die voorstaat, zou zich in moeten zetten voor:
 3 * radikale democratisering en openheid van de maatschappij op
 4 alle niveaus

45 * de economie onder controle van de gemeenschap en economi-
 6 sche zelfstandigheid voor iedereen
 7 * ontwapening en een daadwerkelijke anti-imperialistische poli-
 8 tiek
 9 * bestrijding van diskriminatie en racisme
 0250 * stopzetting van het verspillen van grondstoffen en energiebron-
 1 nen en daarmee de aantasting van het milieu
 2 * drastische herverdeling van alle betaalde en onbetaalde arbeid.
 3
 4 Een linkse regering, die de politieke wil heeft om aan deze politiek
 55 gestalte te geven kan een enorme stimulans betekenen voor de
 6 strijd van mensen zelf voor ontwapening en zeggenschap over de
 7 eigen situatie, en tegen diskriminatie en onderdrukking. Elkaar
 8 ondersteunend kunnen linkse bewegingen en partijen en regering
 9 zo de noodzakelijke veranderingen tot stand brengen en de
 0260 weerstanden van de huidige machthebbers overwinnen.
 1
 2 Deze situatie lijkt hog ver weg. Voor veel linkse mensen zijn de
 3 ontwikkelingen de afgelopen jaren weinig bemoedigend. Op veel
 4 gebieden is links in een verdedigende positie gedrongen en moet
 65 ze opkomen voor behoud van het bestaande. Soms gaat dat met
 6 succes, vaak ook niet. Materieel heeft een groeiende groep
 7 mensen, door de economische crisis en de bezuinigingspolitiek,
 8 steeds minder ruimte voor "leuke dingen", zowel in hun persoon-
 9 lijk leven als in hun werksituatie. Kruisraketten en kerncentrales
 0270 dreigen er, ondanks massaal verzet, toch te komen. Op cultureel
 1 en ideologisch gebied is links ook in een soort crisis geraakt.
 2 Doordat links zich concentreert op verdediging van bestaande
 3 verworvenheden, lijken verderreikende idealen naar de achter-
 4 grond gedrongen te zijn. Linkse politiek is er echter niet om het
 75 bestaande te behouden, maar om het bestaande te veranderen.
 6 De PvdA, verreweg de grootste progressieve partij, is de laatste
 7 jaren naar rechts opgeschoven. Zij kiest vóór een sterk leger,
 8 binnen de NAVO, met 1 2 toomtaken. Zij kiest steeds meer voor
 9 "versterking van de markt" in plaats van socialisatie van produk-
 0280 tiemiddelen. Aan drastische ATV en afschaffing van het kostwin-
 1 nersbeginsel wordt slechts lippendienst bewezen. In de praktijk
 2 kiest de PvdA voor een zeer geleidelijke ATV en vóór handhaving
 3 van het kostwinnersbeginsel, bijvoorbeeld in de tweeverdieners-
 4 wet en in de sociale zekerheid. De voor buitenlanders uiterst
 85 diskriminerende wet Arbeid Buitenlandse Werknemers wordt
 6 door de PvdA gesteund. Niet voor niets kiest de PvdA uitdrukke-
 7 lijk voor een coalitie met het CDA, of desnoods VVD, bóven een
 8 coalitie met partijen ter linkerzijde, zelfs als er een progressieve
 9 meerderheid zou bestaan. Door deze opstelling en de voorwaar-
 0290 den die de PSP stelt aan het beleid van een linkse regering, is
 1 deelname van de PSP aan een te vormen regering niet te ver-
 2 wachten.
 3
 4 Dat betekent niet dat de bestaande parlementaire verhoudingen,
 95 vooral op korte termijn, onbelangrijk zijn. Brede bewegingen,
 6 zoals de FNV en KKN, stoten keer op keer hun hoofd bij de
 7 CDA/VVD-coalitie. Er komen ongetwijfeld meer politieke mogelijk-
 8 heden als bij de komende verkiezingen CDA + VVD + "klein
 9 rechts" in de minderheid komen. Als D'66 niet weer voor rechts
 0300 kiest, bestaat er dan een parlementaire meerderheid tegen bij-
 1 voorbeeld het plaatsen van kruisraketten en het bouwen van
 2 nieuwe kerncentrales. De PSP zal zich er van harte voor inzetten
 3 deze punten dan ook verwezenlijkt te krijgen. Daarvoor is het wel
 4 nodig dat de PvdA zich houdt aan haar programma.
 05 De PSP ziet het als één van haar taken om de PvdA aan haar
 6 beloftes op dit soort punten te houden, en om haar op andere
 7 punten "naar links" te trekken. Een onafhankelijke linkse opstel-
 8 ling en waar nodig oppositie, ook bij een progressieve meerder-
 9 heid in het parlement, is daarvoor noodzakelijk. De PSP is daarbij
 0310 bereid om de vorming van een eventueel progressief minderheids-
 1 kabinet mogelijk te maken, ook als zij het programma van een
 2 dergelijk kabinet niet vergaand genoeg vindt. Zij zal dan geen
 3 steun geven aan pogingen van rechts zo'n kabinet ten val te
 4 brengen. Belangrijker is nog het bestaan en versterken van linkse
 15 sociale bewegingen. Uiteindelijk is de PvdA ook pas onder de
 6 maatschappelijke druk van de anti-kernenergie- en vredesbewe-
 7 ging gekomen tot haar afwijzend standpunt ten aanzien van
 8 kerncentrales en kruisraketten.
 9 Het mobiliseren en activeren van mensen voor verdergaande
 0320 doeleinden, en het vertalen daarvan in het parlement, blijft dan-
 1 ook hoofdpunt van politiek voor de PSP. De PSP kan, wil en hoeft
 2 dat gelukkig niet alleen te doen. Op allerlei strijdterreinen zijn
 3 radikale bewegingen actief en willen ook andere partijen opkomen
 4 voor verdergaande doelen. De PSP streeft in dergelijke gevallen
 25 naar samenwerking met die bewegingen en partijen om gezamen-
 6 lijk te werken aan een steeds krachtiger maatschappelijke
 7 (tegen)machtsvorming. Op deze wijze kan de PvdA, en ook
 8 andere gematigd progressieve (massa-)organisaties, onder druk
 9 worden gezet de discussie op deze verdergaande punten van
 0330 structurele maatschappijverandering aan te gaan. Zo kan voor-

1 komen worden dat de strijd van progressieve (massa-)bewegin-
2 gen bij bijvoorbeeld een PvdA/CDA-koalitie ingekapseld en afge-
3 remd wordt.
4 De PSP staat open voor samenwerking met elke partij en bewe-
35 ging, binnen en buiten het parlement, die samen met haar vorm wil
6 geven aan de machtsvorming die nodig is voor de door haar
7 beoogde veranderingen. De bereidheid daartoe is belangrijker dan
8 het letterlijk instemmen met de eisen zoals die in dit programma
9 geformuleerd zijn. Van de thans in de Tweede Kamer vertegen-
0340 woordigde partijen ligt samenwerking met PPR en CPN het meest
1 voor de hand.

2 DE PSP IN DE KAMER

4 Het werk van de PSP in het parlement ligt in het verlengde van
45 deze algemene politieke opstelling van de PSP. Enerzijds brengt
6 de PSP in het parlement socialistische oplossingen voor proble-
7 men naar voren, tegen de heersende ideologie in, om zo duidelijk
8 te maken dat een werkelijk links beleid wel degelijk uitvoerbaar is,
9 als de politieke wil ertoe maar aanwezig is. En laat de PSP het
0350 geluid van een, vaak nog kleine en door velen verguisde en
1 verdacht gemaakte, tegenbeweging op principiële wijze in het
2 parlement horen.
3 Anderzijds komt de PSP in het parlement op voor zelfs kleine
4 verbeteringen, en tegen verslechtingen voor de mensen die door
55 de maatschappelijke orde in de verdrukking komen. De PSP
6 probeert dit te doen door zich te verbinden met degenen die
7 hiertegen in actie komen, door de buitenparlementaire druk om te
8 zetten in parlementaire resultaten.

2. Economie

4 De huidige economische orde is een wanorde. Massale werkloos-
65 heid, toenemende armoede bij grote groepen mensen, achterstel-
6 ling van vrouwen, geen maatschappelijk relevante productie,
7 verspilling van grondstoffen en energie, vervuiling van het milieu,
8 bewapeningswedloop en uitbuiting van de derde wereld. Deze
9 economische problemen worden in belangrijke mate veroorzaakt
0370 door de kapitalistische produktiewijze. De ongerijmdheden waar-
1 toe het winststreven van particuliere ondernemingen als bepalen-
2 de economische faktor leidt, zijn talloos: terwijl vele mensen
3 werkloos zijn, wordt de werkdruk opgevoerd. Terwijl miljarden
4 aan bewapening wordt uitgegeven, moeten talloze mensen zelfs
75 de meest elementaire levensbehoeften ontberen. Nederland im-
6 porteert op grote schaal veevoer uit landen met een grote
7 hongersnood, en zit zelf met melkplassen en mestoverschotten.
8 Het zijn maar een paar voorbeelden.

9 Hoewel de overheid een grote bemoeienis heeft met de economie
0380 is er geen sprake van democratische besluitvorming. Arbeiders
1 hebben nauwelijks zeggenschap. Het parlement in feite ook niet,
2 zelfs niet als er miljoenen gemeenschapsgeld in een bedrijf is
3 gestopt. RSV was geen geval apart, maar slechts één van de
4 zovle. Jaarlijks worden vele miljarden steun aan het bedrijfsleven
85 gegeven, ongericht en zonder democratische controle. Deze
6 steun is door de regering nog fors opgevoerd. In samenhang met
7 de forse bezuinigingen en loonmatiging heeft dat er wel voor
8 gezorgd dat de winsten van vooral de grote exporterende bedrij-
9 ven sterk zijn gestegen. Tot een evenredige toename van de
0390 investeringen heeft dat niet geleid. De multinationals kopen liever
1 bedrijven in het buitenland op, met name in de V.S. Door de
2 dalende koopkracht kwamen de kleinere bedrijven, die vooral
3 produceren voor de binnenlandse afzet, in de verdrukking, terwijl
4 het merendeel van de werkgelegenheid juist in deze sektor is
95 gekoncentreerd.

6 Ook op andere manier werkt de overheid aan een "versterking
7 van de markt", in navolging van de kommissie-Wagner: privatise-
8 ring van overheidsbedrijven zoals de postgiro, toepassing van het
9 profijitbeginsel en deregulering. Dit laatste heeft niet tot minder
0400 bureaucratie geleid, wel tot aantasting van werknemersrechten en
1 milieubeschermdende maatregelen. Het invoeren van nieuwe tech-
2 nologieën wordt overgelaten aan de werkgevers, en volstrekt
3 kritiekloos door de overheid met subsidies toegejuicht. De ge-
4 vening voor de werkgelegenheid, de kwaliteit van de arbeid en het
05 maatschappelijk leven in het algemeen moeten kennelijk maar op
6 de koop toe worden genomen. Dit overheidsbeleid lost de ekono-
7 mische problemen niet op, maar versterkt eerder de werking van
8 het kapitalisme, en daarmee de ongelijkheid en uitbuiting van
9 mens en milieu.

0410 De PSP wil naar een economie, waarbij de productie is gericht op
1 het vervullen van maatschappelijke behoeften, de productie ekolo-
2 gisch verantwoord is, en niet is gebaseerd op uitbuiting van de
3 derde wereld. Dat kan alleen bij een andere economische orden-
4 ning, waar niet langer ongelijke eigendomsverhoudingen, het
15 maken van winst, concurrentie en geheimhouding centraal staan,
6 maar juist gemeenschappelijk bezit van de produktiemiddelen,

7 democratische besluitvorming, openbaarheid en samenwerking.
8 De PSP wil een zo gedecentraliseerd mogelijke socialisatie van de
9 produktiemiddelen, d.w.z. dat ze, met invoering van arbeiderszelf-
0420 bestuur, eigendom worden van het rijk, provincie, gemeente of
1 buurt, al naar gelang de omvang en het belang van de betreffende
2 productie. De productie moet gericht zijn op het vervullen van
3 maatschappelijke behoeften. Dat kan door te voldoen aan een
4 economisch plan, dat zo gedecentraliseerd mogelijk wordt vast-
25 gesteld. Landelijk worden de grote lijnen in het plan opgenomen,
6 terwijl regionaal en lokaal een verdere invulling en aanvulling voor
7 de op de regio afgestemde productie kan worden o-
8 pgenomen. Zo'n plan moet niet erg gedetailleerd zijn, maar is
9 voornamelijk bedoeld voor een maatschappelijke toetsing en
0430 richtinggeving van de wenselijke productie. Binnen de kaders van
1 zo'n plan bestaat een vergaande autonomie voor de bedrijven en
2 instellingen, waarbinnen volledige democratie bestaat (zelfbe-
3 heer) en, een volledige openbaarheid van gegevens ook voor de
4 "buitenwacht" is gegarandeerd. De keuze van leveranciers kan
35 bv. vrij worden gelaten. De prijsvorming moet wel, met marges om
6 een zekere differentiatie mogelijk te maken, in het plan worden
7 opgenomen. Ook zal er een maatschappelijke toetsing moeten
8 kunnen plaatsvinden of de betrokkenen de produktiemiddelen wel
9 naar behoren beheren. Een democratisch georganiseerde ekono-
0440 mie is ook een belangrijke voorwaarde om te komen tot een
1 ekologisch verantwoorde economie. Het wordt steeds duidelijker
2 dat het volstrekt onverantwoord is om op de huidige manier door
3 te produceren. Zure regen, bodemverontreiniging, aantasting van
4 de vruchtbaarheid van landbouwgronden en drinkwaterkwaliteit
45 stellen ons voor de noodzaak van zeer ingrijpende maatregelen.
6 De PSP wijst daarom een economisch beleid dat zich enkel richt
7 op meer economische groei als middel om uit de werkloosheids-
8 problemen te komen af. Economische groei kan nooit een doel op
9 zich zijn. Meer zinvolle productie is wenselijk, maar aan de andere
0450 kant moet allerlei onnodige en schadelijke productie worden
1 afgeschaff. De PSP is geen voorstander van een algemene
2 verhoging van de particuliere consumptie, maar voor meer kollektie-
3 tieve voorzieningen, bv. de vervanging van het particuliere auto-
4 vervoer door openbaar vervoer. Op korte termijn is een stimule-
55 rend overheidsbeleid goed te verenigen met een verantwoord
6 milieubeleid door gerichte investeringen in energiebesparing,
7 schone energie, milieubescherming e.d. Op langere termijn moet
8 het economisch systeem zo ingericht zijn dat economische groei
9 niet, zoals in het kapitalisme, een essentiële drijfveer vormt.

0460 De PSP wijst een internationale arbeidsverdeling met in het
1 westen hoog-technologische producties en in de derde wereld-
2 landen vooral eenvoudige producties af, maar wil juist naar
3 diverse produktiestrukturen, zowel hier als daar, afgestemd op de
4 regionale behoeften. Technologische vernieuwingen moeten niet
65 ten dienste staan van ondernemers en bestuurders, maar van
6 iedereen. Een beheerste en gerichte invoering is daarvoor nodig,
7 d.w.z. vroegtijdige en volwaardige invloed van werknemers al in
8 de ontwikkelingsfase, en garanties tegen misbruik en aantasting
9 van de privacy bij informatica-toepassingen.

0470 De PSP beseft dat zo'n andere, op solidariteit gebaseerde ekono-
1 mische ordening alleen tot stand kan komen als die gedragen
2 wordt door machtsvorming aan de basis. Wettelijke maatregelen
3 en makro-economische beleidsinstrumenten alléén leiden niet tot
4 een democratische, socialistische economie. Versterking van de
75 machtspositie van arbeiders en groepen die buiten de betaalde
6 arbeid worden gehouden tegenover de economische machtheb-
7 bers, staat daarom voor de PSP voorop. Daarnaast moet ook op
9 korte termijn gewerkt worden aan een verandering van de pro-
0480 duktieestruktuur.

DAAROM WIL DE PSP:

1. Opstelling van een globaal landelijk economisch plan waarin de gewenste ontwikkeling in de produktiesfeer wordt aangegeven. Sektorplannen en steunverleningsregelingen worden hier aan getoetst. Afschaffing van de ongerichte en ongecontroleerde overheidssteun aan het bedrijfsleven, zoals via de WIR. Bij gerichte steunverlening zeggenschap en controle over de gemeenschapsgelden door werknemers(organisaties) en overheid.
2. Een gericht investeringsprogramma van de overheid zelf in met name energiebesparing, ontwikkeling schone energie, milieubeschermdende technologie, bodemsanering, openbaar vervoer, onderwijs- en scholingsvoorzieningen, kinderopvang, stadsvernieuwing en sociale woningbouw.
3. Nationalisatie onder arbeiderscontrole van de banken, verzekeringsmaatschappijen, pensioenfondsen en grote handels- en transportondernemingen. Socialistisch van om te beginnen de belangrijkste ondernemingen in de andere sectoren van de industrie en commerciële dienstverlening. Geen privatisering van overheidsbedrijven, zoals de PTT.
4. De exploitatie van de bodemschatten volledig onder gemeen-

3 schapskontrolle. De winsten hierop komen volledig aan de ge-
 4 meenschap.
 05 5. Omvorming van de wapenindustrie tot civiele industrie, voorzo-
 6 ver mogelijk. Anders sluiting.
 7 6. Opheffing van de BV en CV als rechtsvorm voor bedrijven.
 8 Volledige openbaarheid inzake eigendomsverhoudingen van be-
 9 drijven. Openbaarheid van bedrijfsgegevens. Opheffing van pa-
 0510 tenten. Accountants in overheidsdienst, met rapportageplicht
 1 naar overheid en werknemers.
 2 7. Vervanging van de Wet op de ondernemingsraden door een
 3 wet op de personeelsraden. Personeelsraden krijgen inzage in
 4 alle bedrijfsgegevens en het recht op bindend advies inzake alle
 5 bedrijfsbeslissingen, met name ook bij benoeming van de direktie,
 6 investeringsbeslissingen, ontwikkeling en invoering van nieuwe
 7 technologieën. Personeel dat in een bedrijf zelfbestuur wil invoer-
 8 ren krijgt daartoe het recht. Socialisatie van een bedrijf op ver-
 9 zoek van het personeel.
 0520 8. Een prijspolitiek die er op is gericht de prijzen meer in overeen-
 1 stemming te brengen met de maatschappelijke kosten, bv. door
 2 heffingen op basis-chemicaliën en metalen, en afschaffing van
 3 BTW op arbeid in de bouw en dienstverlenende bedrijven.
 4 9. Behoud van maatschappelijk waardevolle industrietakken die
 25 geheel dreigen te verdwijnen door vaststelling van een minimaal
 6 gewenste omvang en beschermende maatregelen. Invoering van
 7 een wet Bedrijven in Moeilijkheden om onnodige bedrijfssluitingen
 8 te voorkomen.
 9 10. Ondersteuning van kleinschalige, democratische mens- en
 0530 milieuvriendelijk bedrijven. Bescherming van kleine detailhandel
 1 tegen grootwinkelvestigingen. Meer avondwinkels.
 2 11. Democrativering van de regionale ontwikkelingsmaatschap-
 3 pijen en oprichting daarvan in alle provincies. Rechtstreekse en
 4 uitgebreidere steun aan regio's met een extra hoge werkloosheid.
 35 Vestiging van nieuwe (takken van) Rijksdiensten in die regio's.
 6 Geén verplaatsing van bestaande Rijksdiensten.
 7 12. Volledige stakingsvrijheid. Invoering van nieuwe technolo-
 8 gieën moeten onderdeel uitmaken van de CAO-onderhandelinge-
 9 nen.

3. Arbeid en inkomen

45 Onder druk van de massale werkloosheid is het de regering en de
 6 ondernemers gelukt scherpe bezuinigingen door te voeren, lonen te
 7 matigen, het arbeidstempo op te voeren en de rechtspositie van
 8 werknemers te verslechteren, onder meer door "flexibilisering":
 9 afroepkontrakten, tijdelijk werk, thuiswerk enz. Vrouwen worden
 0550 op vele manieren van de arbeidsmarkt verdreven: de tweeverdieners-
 1 maatregelen, het gebrek aan kinderopvang en de psychologische
 2 oorlogsvoering van gezinsdenkers die vinden dat bij een
 3 krappe arbeidsmarkt vrouwen voor mannen moeten wijken. Ook
 4 jongeren is stelselmatig hun recht op uitkering of loon afgepakt en
 5 wordt zo de kans op een zelfstandig bestaan steeds meer ontnom-
 6 men. De niet-geregistreerde werkloosheid meegerekend, zoeken
 7 nu ruim een miljoen mensen een baan. Relatief zijn vooral jonge-
 8 ren, vrouwen en migranten de dupe.
 9 In de sociale zekerheid, waar EG-richtlijnen formeel verplichten tot
 0560 gelijkberechtiging van mannen en vrouwen, wordt juist het gezins-
 1 denken verder ingevoerd - nu ook in niet-traditionele samenle-
 2 vingsvormen. Intussen wordt de disciplinerende van werklozen
 3 versterkt. Door verhalen dat het hun eigen schuld is dat ze
 4 werkloos zijn, door het handhaven van de vernederende en
 65 onzinnige plicht te solliciteren naar banen die er niet zijn, door de
 6 bureaucratiesche romps'omp en tegenwerking als ze voor zichzelf
 7 zinvol werk willen beginnen. Anderzijds is er een toenemende druk
 8 op werklozen om verplicht "vrijwilligerswerk" te doen. Veel onbe-
 9 taald werk is van groot belang voor de maatschappij, maar wordt
 0570 sterk ondergewaardeerd. Bestrijding van de heersende arbeids-
 1 moraal, die er vaak op neer komt dat mensen zonder betaald
 2 werk nauwelijks als volwaardig worden gezien, is hard nodig.
 3
 4 De regering heeft de inkomensverschillen aanzienlijk vergroot. De
 75 winst-inkomens zijn sterk gestegen. Hogere inkomens zijn er
 6 vaak op vooruit gegaan. Daarentegen is op de uitkeringen waan-
 7 zinnig gekort: een reëel koopkrachtverlies voor de minima van
 8 minstens 10%, en voor sommige WAO-uitkeringen zelfs 25%.
 9 Tervrijl juist voor de lagere inkomensgroepen de vaste (woon)las-
 0580 ten sterk zijn gestegen. De herziening van het stelsel van sociale
 1 zekerheid komt neer op een afbraak ervan. Bovendien is het
 2 stelsel nog veel ingewikkelder geworden. Er wordt steeds meer
 3 gekeken of, en met wie, iemand samenwoont (gezinstoeslagen-
 4 wet, voordeurdelersmaatregel). Dat brengt een nog sterkere en
 85 volstrekt onaanvaardbare controle op het privé-leven van uitke-
 6 ringsgerechtigden met zich mee, zoals menig bijstandsvrouw al
 7 heeft moeten ervaren.
 8

9 Deze politiek leidt tot een driedeling in de maatschappij: een kleine
 0590 top laag van bezitters en beslissers, een laag van mensen met een
 1 vaste baan en redelijk inkomen, en een groeiende laag van vooral
 2 vrouwen, jongeren, migranten en uitkeringsgerechtigden zonder
 3 (volwaardige) baan, en vrijwel of geheel zonder inkomen. De
 4 toenemende automatisering werkt deze ontwikkeling verder in de
 95 hand door de arbeidsuitstoot en verschralling van functies die
 6 daarmee deels gepaard gaat.
 7 De PSP vindt dit een buitengewoon gevaarlijk en onrechtvaardige
 8 uitwerking. Om die te keren zijn er krachtige belangenbehav-
 9 ings-organisaties in die "derde laag" nodig. De vakbewe-
 0600 ging, die een organisatie van en voor mensen met vast werk dreigt
 1 te worden, zal daadwerkelijk moeten opkomen voor de baan-
 2 lozen.
 3
 4 De PSP wil naar een solidaire, klassenloze, maatschappij. Waarin
 05 mensen zelfstandig hun leven kunnen inrichten. Waar mensen vrij
 6 met elkaar relaties kunnen aangaan, zonder dat dit tot economi-
 7 sche afhankelijkheid leidt. Waar mensen zelf zeggenschap hebben
 8 over hun eigen arbeid. Waar ieder mens recht heeft op maats-
 9 chappelijk zinvol, volwaardig en betaald werk. Waarin al het
 0610 maatschappelijk noodzakelijke werk, betaald, vrijwillig en huis-
 1 houdeijk, evenredig is verdeeld tussen mannen en vrouwen. En
 2 waarin iedereen een ongeveer even hoog, zelfstandig inkomen
 3 heeft. Dat betekent dat de PSP streeft naar een socialisme waarin
 4 in beginsel iedereen naar vermogen bijdraagt aan de maatschap-
 5 pelijk noodzakelijke arbeid, met een vergaande loskoppeling van
 6 arbeid en inkomen.
 7
 8 Op kortere termijn wil de PSP dat in ieder geval het recht van
 9 eenieder op een eigen, zelfstandig minimum-inkomen wordt gere-
 0620 aliseerd. Dat kan door uitbreiding van de bijstandswet tot een
 1 recht op een gegarandeerde minimum-uitkering voor iedereen die
 2 niet anderszins al een inkomen uit arbeid of uitkering heeft. Zo'n
 3 recht op een zelfstandig inkomen voor iedereen is een essentiële
 4 voorwaarde om het kostwinnersbeginsel volledig af te kunnen
 25 schaffen. De PSP vindt het onwenselijk dat tegenover zo'n mini-
 6 mum-uitkering ook een arbeidsplicht staat. Invoering van een
 7 zelfstandig inkomen voor iedereen, geeft individuen wel meer vrije
 8 keuzemogelijkheden, maar laat de machtsongelijkheid tussen
 9 mensen, met name tussen mannen en vrouwen, onverlet. Daarom
 0630 is het voor de PSP essentieel dat er een drastische herverdeling
 1 plaatsvindt van de arbeid, zowel de betaalde als de onbetaalde.
 2 Een snelle, drastische arbeidstijdverkorting (ATV) tot 25 uur per
 3 week is daartoe een noodzakelijke voorwaarde. Daarnaast is een
 4 25-urige werkweek ook de enige manier om afzienbare termijn
 35 een eind te maken aan de massa-werkloosheid. Want zelfs bij een
 6 hogere economische groei, en een ATV tot bv. 32 uur in 1990
 7 zoals PvdA en FNV willen, zal er dan nog steeds een massale
 8 werkloosheid van ver over de half miljoen mensen bestaan. De
 9 PSP acht de strijd voor zo'n drastische ATV niet alleen een taak
 0640 voor de vakbeweging. Juist de mensen die nu buiten het betaalde
 1 arbeidsproces staan, en dus buiten de CAO-onderhandelingen,
 2 hebben er alle belang bij. Daarom wil de PSP een wettelijke
 3 regeling voor ATV, waarbij de belangen van juist die groepen
 4 worden benadrukt. Zo'n wet kan bovendien de positie van de
 5 vakbeweging versterken bij de concrete invoering van de ATV per
 6 bedrijf(stak), net zoals de wet op het minimumloon dat doet bij de
 7 loononderhandelingen.
 8 De PSP wil dat de inkomensverschillen drastisch worden ver-
 9 kleind. Met name de minima moeten sterk worden opgetrokken.
 0650 Om al deze voorstellen te betalen, is het niet nodig dat de ATV
 1 gepaard gaat met "evenredig inleveren". Er zijn belangrijke inver-
 2 dieneffecten: de premies voor werkloosheid e.d. kunnen aanzien-
 3 lijk dalen. Daarnaast vormen de stijging van de produktiviteit, en
 4 de sterk gestegen winsten van ondernemingen belangrijke finan-
 55 cierungsbronnen. Omdat iedereen minstens een zelfstandig ge-
 6 garandeerd minimum-inkomen krijgt, kunnen alle kostwinners-
 7 lagen e.d. worden afgeschaft. Alleen voor kinderen moet een
 8 kostendekkende kinderbijslag worden ingevoerd. Verder zal er
 9 wel een drastische nivellering van de hogere (individuele) inko-
 0660 mens plaats moeten vinden.

DAAROM WIL DE PSP:

1. Drastische ATV tot 25 uur per week in 4 jaar met behoud van
 065 koopkracht voor de inkomens tot ongeveer modaal (minimum-
 6 loon plus 20%). Daartoe invoering van een raamwet die vastlegt
 7 wanneer een 25-urige werkweek moet zijn gerealiseerd. Onderne-
 8 mingsraad en vakbeweging en plaatselijk georganiseerde groe-
 9 pen van vrouwen, jongeren en uitkeringsgerechtigden krijgen
 0670 controle op de herbezetting. Instelling van een ATV-fonds, waar-
 1 uit met name kleinere bedrijven loonkostensubsidies kunnen krij-
 2 gen.
2. Een regeling bij herbezetting die bevordert dat nieuwe banen bij
 3 voorkeur toekomen aan vrouwen, jongeren en, middels een kwo-
 4

- 75 teringsregeling, aan migranten, zolang er nog geen evenredige
6 positie op de arbeidsmarkt bestaat.
- 7 3. Uitgebreide mogelijkheden tot om-, her- en bijscholing, met
8 name voor vrouwen die willen herintreden op de arbeidsmarkt.
- 9 4. Afschaffing van het kostwinnersbeginsel in de sociale wetgeving.
0680 Zelfstandige rechten op een uitkering voor iedereen, ongeacht
1 sexe, burgerlijke staat of leef/woonvorm. Afschaffing van
2 alle partner-inkomens-toetsen. Afschaffing van de vermogens-
3 toets in de bijstandswet. Uitbreiding van de bijstandswet tot een
4 recht op een gegarandeerde minimum-uitkering voor iedereen
85 vanaf 16 jaar, die geen zelfstandig inkomen uit betaald werk of
6 uitkering heeft. Invoering van een kostendekkende kinderbijslag.
7 5. Verhoging van alle minimum-uitkeringen met 10%. Minstens
8 handhaving van het koopkrachtnivo van de minima, ook bij een
9 economische teruggang.
- 0690 6. Om te beginnen weer optrekken van de WW en WAO tot 80%
1 van het laatstverdiende loon. Op den duur verhoging tot 100%.
2 Onbepaalde duur van de WW.
- 3 7. Herstel en handhaving van de koppeling van ambtenarensala-
4 rissen en uitkeringen aan de algemene loonontwikkeling.
- 95 8. Optrekken van de minimum-jeugdlonen tot het normale nivo
6 voor volwassenen. Volledige uitkeringsrechten voor jongeren.
- 7 9. Invoering van één pensioenvoorziening, waarin de AOW en de
8 huidige pensioenregelingen opgaan. Flexibele, vrijwillige pensio-
9 nering vanaf 55 jaar.
- 0700 10. Drastische vermindering van de inkomensongelijkheid en
1 opheffing van de onderwaardering van handarbeid ten opzichte
2 van hoofdarbeid.
- 3 11. Omzetting van vrijwilligerswerk in betaald werk, als er sprake
4 is van kontrakt-werk of de vrijwilligersactiviteiten op initiatief van
05 de overheid of werkgevers zijn ontstaan. Geen regionale toets-
6 singscommissies voor vrijwilligerswerk met behoud van uitkering.
7 In beginsel is werken met behoud van uitkering toegestaan, als
8 het initiatief daarvoor uitgaat van de werkloze zelf. Eventuele
9 toetsing vindt plaats door (een commissie benoemd door) de
0710 gemeenteraad.
- 1 12. Geen verruiming van het begrip "passende arbeid". Geen
2 verplichting tot nachtarbeid. Volledige vergoeding voor veilig ver-
3 voer bij nachtarbeid.
- 4 13. Afschaffing van de sollicitatieplicht voor mensen met een
15 minimumuitkering. Bij een WW-uitkering wel een verplichting tot
6 beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt.
- 7 14. Democrativering van de sociale diensten en bedrijfsverenigin-
8 gen. Vastleggen van de rechten en van klachten-procedures voor
9 cliënten. Geen controle op het privé-leven van mensen.
- 0720 15. Mensen die in deeltijd werken dezelfde rechten als mensen die
1 in voltijd werken. Geen verplichting tot deeltijdwerk voor nieuwkom-
2 ers op de arbeidsmarkt.
- 3 16. Gehandicapte werknemers zoveel mogelijk integreren in ge-
4 wone arbeidsverhoudingen. Daartoe scherpe controle op de
25 naleving van de weer in te voeren kwoteringsregeling voor gehan-
6 dicapte werknemers. Normale beloning, rechtspositie, en CAO-
7 onderhandelingen van werknemers in de WSW. Bestuur in de
8 WSW door de mensen zelf.
- 9
- 0730
- ## 4. Financiën
- 1
2
3
4 Al sinds 1975 wordt er een steeds scherper bezuinigingsbeleid
35 gevoerd om de kollektieve uitgaven (overheidsuitgaven en sociale
6 voorzieningen) terug te dringen, onder het motto dat het financie-
7 ringstekort moet worden verlaagd. De bezuinigingen hebben de
8 werkloosheid eerder vergroot. Door gebrek aan afzet-mogelijkhe-
9 den blijven de investeringen achter. Het bezuinigingsbeleid is ook
0740 weinig effectief als het gaat om het terugdringen van het financie-
1 ringstekort. Er zijn grote "uitverdieneffekten": een lagere ekono-
2 mische groei door de beperking van de koopkracht en lage
3 investeringen, en hogere uitgaven wegens de grotere werkloos-
4 heid. Feitelijk gaat het bij het bezuinigingsbeleid dan ook om het
45 terugdringen van de overheid als zodanig ten gunste van het "vrije
6 bedrijfsleven".
- 7 Volgens de PSP is het huidige tekort geen groot probleem. Veel
8 belangrijker is het greep te krijgen op wat er met de sterk
9 gegroeide rentebetalingen gebeurt. Daarom wil de PSP de ban-
0750 ken en institutionele beleggers nationaliseren. Dat betekent niet
1 dat het tekort onbeperkt hoog mag worden. De overheid be-
2 steedt tientallen miljarden aan schadelijke en onnutte zaken,
3 zoals bewapening, ongerichte bedrijfssteun, ME-uitrustingen en
4 extra gevangnissen. Daarnaast kan er op veel vlakken doelmatiger
55 met gemeenschapsgelden worden omgesprongen. Bezuinig-
6 gingen zijn zo geen doelstelling van beleid, maar een gevolg
7 ervan. Anderzijds wil de PSP een drastische uitbreiding van
8 bepaalde kollektieve voorzieningen. Die moeten gefinancierd wor-
9 den uit de opbrengst van belastingen en premies.
- 0760 De laatste jaren zijn de premies en indirecte belastingen ver-

- 1 hoogd, maar de belasting op de winsten van bedrijven verlaagd.
2 Dat heeft bijgedragen tot vergroting van de inkomensverschillen.
3 Het huidige systeem van premieheffingen maakt arbeid duur,
4 terwijl kapitaal juist sterk wordt gesubsidieerd. De werkloosheid
65 wordt daardoor bevorderd. De loon- en inkomstenbelasting kent
6 wel een progressief tarief, maar de hoge inkomens profiteren juist
7 het meest van een keur aan aftrekposten. Daarnaast zit bij die
8 groep veel "zwart geld". Zo werd in 1981 al 6,5 mld gulden aan
9 rente-inkomsten verzwegen!
- 0770 Voorstanders van indirecte belastingen (BTW, accijnzen e.d.)
1 gebruiken wel het argument dat daarmee het koopgedrag van de
2 mensen beïnvloed kan worden. Die politiek werkt in de praktijk
3 echter niet. Zolang de prijs nog enigszins draaglijk is, zal hij veelal
4 worden betaald. Alleen als er een alternatief wordt geboden of als
75 de reden om het produkt te kopen is weggenomen, koopt men het
6 produkt niet meer. Het resultaat van de indirecte belastingen is
7 vaak dat bepaalde produkten te duur worden voor iedereen,
8 behalve voor een rijke elite. Als de overheid het koopgedrag wil
9 beïnvloeden kan dat beter gebeuren via het bieden van alternatie-
0780 ven, het wegnemen van oorzaken, het beïnvloeden van de menta-
1 liteit en waar nodig reglementering.
- 2 De "tweeverdienerswet" maakt de hoogte van de te betalen
3 belasting afhankelijk van het inkomen van een partner, door de
4 kostwinnerstoelag en voetoverheveling. Met name vrouwen met
85 een deeltijdbaan worden daarvan de dupe. Steeds meer worden
6 mensen die samenwonen als een "gezin" beschouwd en behan-
7 deld. De staat gaat ook in de belastingheffing controleren of, en
8 met wie, je samenwoont. De PSP vindt dat iedereen een zelfstan-
9 dig inkomen behoort te hebben, en daar zelfstandig belasting over
0790 moet betalen. Dat maakt de belastingheffing ook aanzienlijk
1 eenvoudiger, en maakt gesnuffel in prive-omstandigheden over-
2 bodig.
- 3
- ### DAAROM WIL DE PSP:
- 95
- 6 1. Vervanging van de tweeverdienerswet. Volledig zelfstandige
7 belastingheffing per individu, onafhankelijk van sexe, burgerlijke
8 staat of samenlevingsvorm, door vervanging van de belastingvrije
9 sommen in de loon- en inkomstenbelasting door een voor ieder-
0800 een gelijk kortingbedrag op de te betalen belasting zelf. Het wordt
1 daarbij mogelijk geld van de belasting te ontvangen. Dit algemene
2 kortingbedrag kan onderdeel uitmaken van het zelfstandige eigen
3 inkomen.
- 4 2. Sterkere progressie in de loon- en inkomstenbelasting. Een
05 tarief van 100 % op inkomens boven een ton. Beperking van het
6 aantal aftrekposten. Aftrekposten worden in het algemeen aan
7 een maximum gebonden, en bij voorkeur gegeven in de vorm van
8 kortingbedragen.
- 9 3. Sterke verhoging van de vennootschapsbelasting. Tegengaan
0810 van konstrukties om de belasting te ontduiken, via belastingpara-
1 djzen, juridische vormgeving van ondernemingen, interne verre-
2 kenprijzen van multinationals, e.d.
- 3 4. Verhoging van de vermogensbelasting, en 100 % suksessie-
4 rechten boven een belastingvrije voet.
- 5 5. Afschaffing van de BTW-heffingen op primaire levensbehoeften
6 als voeding, wonen, kleding, onderwijsmiddelen en informatie-
7 bronnen. Verlaging van de loonkosten in dienstverlening en de
8 woningbouw door afschaffing van de BTW op arbeid in die
9 sectoren. Overigens geen verhoging van de indirecte belastingen,
0820 afgezien van specifieke gevallen waarbij accijnzen of heffingen
1 worden opgelegd om de prijs van een produkt meer in overeen-
2 stemming te brengen met de maatschappelijke kosten.
- 3 6. Vervanging van de werkgeverspremies op arbeid door premies
4 op de toegevoegde waarde. Integratie van de werknemerspre-
5 mies in de loonbelasting.
- 6 7. Scherpere controle op belastingontduiking door openbaarmak-
7 king van alle inkomens en door daadwerkelijke controle door de
8 fiscus van bank-gegevens. Geen invoering van een sociaal-fis-
9 caal-nummer, wegens de aantasting van de privacy die daarmee
0830 gepaard gaat.

5. Vrouwenbevrijding

- 35
6 Naast pacifisme en socialisme is het feminisme een steeds be-
7 langrijker uitgangspunt geworden voor de PSP. Vrouwen vormen
8 een onderdrukte groep doordat ze op alle terreinen minder kan-
9 sen krijgen en minder rechten hebben, wat leidt tot een grote
0840 machtsongelijkheid waarbij vrouwen het onderspit delven. Er zijn
1 nog steeds weinig vrouwen te vinden op besluitvormende nivo's,
2 bijv. in middelbare en hogere functies in het bedrijfsleven en in
3 vertegenwoordigende functies in de politiek. Mannen beslissen
4 over vrouwen !!!
- 45
6 Het patriarchale van deze maatschappij, wordt door de PSP

- 7 aangeduid met de term 'systeem van heteroseksualiteit'. Hetero-
 8 seksualiteit betekent in de heersende opvattingen niet alleen dat
 9 mannen en vrouwen met elkaar vrijen maar ook dat ze elkaar
 0850 moeten aanvullen. In de praktijk betekent dit dat vrouwen vooral
 1 moeders en mannen vooral de kost verdienen. Met een dergelijke
 2 taakverdeling worden mensen van elkaar afhankelijk gemaakt.
 3 Waar nog bij komt dat de taken, die mannen verrichten, over het
 4 algemeen hoger worden aangelsagen. Mannelijkheid en vrouwe-
 55 lijkheid zijn gebaseerd op verschillende normen over hoe mannen
 6 en vrouwen zich horen te gedragen. Het beeld van de vrouw als
 7 lustobjekt bestaat nog steeds en komt wel het meest schrijnend
 8 tot uitdrukking in 'seksueel' geweld tegen vrouwen.
 9
- 0860 Al jarenlang voeren vrouwen strijd voor een betere maatschappij,
 1 waarin o.a. vrouwenonderdrukking niet meer voorkomt; een gefe-
 2 miniseerde maatschappij waarin zowel mannen als vrouwen niet
 3 alleen gelijke rechten krijgen maar ook daadwerkelijk gelijke
 4 kansen, om zich te kunnen ontplooiën. Niet alleen sociaal-ekono-
 65 mische onafhankelijkheid en het zelfbeschikkingsrecht over eigen
 6 lijf en leden maar ook acties en bewustwording zijn daarbij van
 7 groot belang om de hoogstnoodzakelijke mentaliteitsverandering
 8 tot stand te brengen. De huidige crisispolitiek en bezuinigingen
 9 zijn een regelrechte aanslag op verworvenheden van de vrouwen-
 0870 beweging omdat vooral vrouwen getroffen worden door de
 1 nadelige gevolgen daarvan.
 2 Terwijl Nederland al een van de landen is met de laagste arbeids-
 3 participatie van vrouwen, wordt door de overheid opnieuw een
 4 ontmoedigingsbeleid gevoerd t.a.v. het aandeel van vrouwen in
 75 arbeid en inkomen, bv door de invoering van de tweeverdieners-
 6 wet, op de noodzakelijke uitbreiding van de kinderopvang wordt
 7 sterk bezuinigd en de sterke vermindering van mogelijkheden
 8 voor volwassenenedukatie is vooral voor vrouwen nadelig. Een
 9 toenemend aantal 'vrouwen in de bijstand' moet zien rond te
 0880 komen met een uitkering, die niet alleen veel te laag is maar die
 1 tevens gepaard gaat met een zeer vergaande aantasting van de
 2 privacy. Van samenwonen hoeft nog geen eens sprake te zijn,
 3 soms is het samen boodschappen doen of het samen doorbrengen
 4 van een aantal nachten al voldoende om ervan uit te gaan,
 85 dat de man een onderhoudsplicht heeft tegenover de betreffende
 6 vrouw, die daarop haar uitkering kwijt kan raken. Vrouwen worden
 7 nog steeds niet beschouwd als personen, waarvoor geldt, dat
 8 ze ongeacht hun relatie(s), recht hebben op een eigen inkomen om
 9 zelfstandig van te kunnen leven.
- 0890 De positie van buitenlandse vrouwen is daarvan een duidelijk
 1 voorbeeld. Vaak worden ze alleen in het kader van het gezin,
 2 waar ze toe behoren, toegelaten in de Nederlandse maatschappij.
 3 Een maatschappij, waar niet alleen seksisme maar ook racisme
 4 deel van uitmaakt. Initiatieven, vanuit organisaties van buitenland-
 95 se vrouwen, om daarin verandering aan te brengen, moeten
 6 gestimuleerd en ondersteund worden.
 7
- 8 De PSP wil een maatschappij, waarin IEDER MENS ER EEN IS
 9 EN NIET DE HELFT VAN EEN STEL. Er moet gebroken worden
 0900 met het gezinsdenken en met de daaraan gekoppelde onrecht-
 1 vaardige verdeling van o.a. arbeid en inkomen. Drastische ar-
 2 beidstijdverkorting moet een eerlijker verdeling van het betaalde
 3 werk mogelijk maken en iedereen moet recht krijgen op een
 4 gegarandeerd minimum inkomen, hoog genoeg om daadwerkelijk
 05 zelfstandig van te kunnen leven. Van huishoudelijke, verzorgende
 6 en opvoedende taken zullen mannen ook hun deel op zich moeten
 7 gaan nemen. Bestrijding van (seksueel) geweld moet een beleid-
 8 sprioriteit zijn en meer veiligheidsvoorzieningen, zoals bijv. goeie
 9 straatverlichting en betere opvang door politie en justitie, kunnen
 0910 daartoe een eerste aanzet geven.
 1 Opheffing van vrouwenonderdrukking kan alleen maar tot stand
 2 komen door de hele maatschappij te feminiseren, wat niet alleen
 3 konsekventies heeft voor vrouwen maar zeker ook voor de
 4 positie van mannen.
 15
- 6 **DAAROM WIL DE PSP:**
 7
- 8 1. Drastische arbeidstijdverkorting, in ieder geval tot de 25-urige
 9 werkweek, als noodzakelijke voorwaarde om een eerlijker verde-
 0920 ling van werk, tussen mannen en vrouwen, mogelijk te maken.
 1
- 2 2. Afschaffing van het kostwinnersprincipe en individualisering
 3 van inkomens en uitkeringen; ieder mens individueel recht op een
 4 gegarandeerde minimum uitkering, waar zelfstandig van te leven
 25 valt.
 6
- 7 3. Positieve diskriminatie van vrouwen bij aanname en ontslag;
 8 vrouwen gaan voor bij voldoende geschiktheid. De overheid moet
 9 daarin een voorbeeldfunctie vervullen en in bedrijven en instellingen
 0930 moeten positieve actieplannen en quoteringsregelingen inge-
 1 steld worden.
 2
- 3 4. Invoering van een wettelijk geregeld verzorgingsverlof van een
 4 jaar, voor een van de verzorg(st)ers, bij de geboorte van een kind.
 35 Bij ziekte van kinderen, huisgenoten of andere relatiegenoten, kan
 6 een van de verzorg(st)ers betaald verlof opnemen.
 7
- 8 5. Goede (gratis) kinderopvang moet een basisvoorziening zijn,
 9 ook in de vorm van gelijke schooltijden, goede (gratis) overblijfmogelijkheden op scholen en buitenschoolse opvangmogelijkheden.
 0940 1 Uitbreiding van kollektieve voorzieningen in de buurt, zoals bv
 2 gezins-, bejaarden- en ziekenhulp en goedkope was- en eetgeleg-
 3 heden.
 4
- 5 6. Stimulering en ondersteuning van democratische zelforganisa-
 6 tie en edukatie van buitenlandse vrouwen.
 7
- 8 7. Er moet een vrouwvriendelijk beleid gevoerd worden op alle
 9 beleidsterreinen, bijv. bij ruimtelijke ordening. Hulpverlening aan
 0950 en veiligheid van (potentiele) slachtoffers van aanranding, ver-
 1 krachting, potenrammerij, e.d. moet meer aandacht krijgen.
 2 Aktieve bestrijding van (seksueel) geweld, ook in het gezin, moet
 3 een beleidsprioriteit zijn.
 4
- 5 8. Snelle invoering en verscherpte toepassing van de anti-diskri-
 6 minatiewet op alle organisaties, die diskriminerend zijn in hun
 7 doelstellingen. Op die manier kan geen enkele organisatie meer
 8 ongestraft verkondigen dat homoseksualiteit een ziekte is of voor
 9 afschaffing van het vrouwenkiesrecht pleiten.
 0960

6. Relaties en seksualiteit

- Heteroseksualiteit betekent in de heersende opvattingen niet
 8 alleen dat man en vrouw met elkaar vrijen maar ook dat ze elkaar
 9 moeten aanvullen. In de praktijk komt het er op neer, dat vrouwen
 0970 vooral moeders en dat mannen vooral de kost verdienen. Met
 1 een dergelijke taakverdeling worden mensen van elkaar afhanke-
 2 lijk gemaakt en daarbij komt dat de taken die mannen verrichten,
 3 over het algemeen hoger worden aangelsagen. De machtsongelij-
 4 kheid werkt door op het terrein van de seksualiteit. Vrouwen
 75 worden maar al te vaak gezien en gebruikt als lustobjekt, wat in
 6 zijn uiterste vorm voert tot seksueel geweld
 8
- 9 De onderdrukking van mensen met homoseksuele gevoelens
 0980 bestaat al eeuwen lang en is diepgeworteld in de tegenwoordige
 1 maatschappij en cultuur. Het duidelijkst komt het tot uitdrukking
 2 in diskriminatie binnen wetgeving, in opvoeding en onderwijs, in
 3 de woon, werk en recreatiemogelijkheden en seksueel geweld. Dit
 4 alles kan ertoe leiden dat mensen hun homoseksuele gevoelens
 85 verbergen en onderdrukken. Gelukkig wordt de groep mensen die
 6 voor hun homoseksualiteit uitkomen steeds groter en organiseren
 7 zij zich in eigen belangenorganisaties en bestaande maatschap-
 8 pelijke clubs.
 9 Zolang homo-onderdrukking nog bestaat, is het van groot belang
 0990 dat de homo-indentiteit nadrukkelijk naar voren wordt gebracht.
 1
- 2 Pornografie kan weliswaar een bepaalde functie vervullen in de
 3 seksualiteitsbeleving van mensen maar is voor een overgroot deel
 4 zeer seksistisch en/of gewelddadig en moet daarom bestreden
 95 worden.
 6 Ook prostitutie komt mede voort uit de machtsongelijkheid tussen
 7 mannen en vrouwen en een daaruit voortvloeiende zeer seksisti-
 8 sche seksualiteitsbeleving. Prostitutie is een terrein waarop het
 9 gevaar van seksueel geweld dan ook zeer nadrukkelijk aanwezig
 1000 is.
 1 Bovendien worden prostituees opgejaagd door politie en justitie
 2 omdat het wettelijk verboden is om te tippelen. De veiligheid van
 3 de prostituee zou een uitgangspunt voor het prostitutiebeleid
 4 moeten zijn, zodat er een veel humaner beleid gevoerd kan
 05 worden, gericht op verbetering van de arbeidsomstandigheden en
 6 op bescherming van de prostituee.
 7
- 8 Al zijn er in het denken over seksualiteit wel verschuivingen te
 9 ontdekken, toch bestaan hierover, met name bij pedofilie en sado
 1010 masochisme, nog verrassend veel taboes. Een vrije seksualiteits-
 1 beleving is heel belangrijk maar mag nooit ten koste gaan van
 2 iemand anders. 'Zwakkere' groepen in de maatschappij hebben
 3 recht op (wettelijke) bescherming.
 4
- 15 Omdat de man-vrouw relatie maar een van de vele mogelijkheden
 6 is, mag dat nooit als norm gesteld worden. De PSP pleit dan ook
 7 voor afschaffing van het wettelijk huwelijk. Elke diskriminatie, op
 8 grond van seksuele voorkeur moet bestreden worden.

9 De PSP wil juist een maatschappij, waarin voor ieder mens de
1020 voorwaarden aanwezig zijn om zelf te kiezen hoe en eventueel
1 met wie je door het leven wil gaan; dus geen woongroep als
2 nieuwe hoeksteen van de samenleving.

4 DAAROM WIL DE PSP:

25
6 1. Geen bevoorrechtiging van wat voor relatievorm dan ook en op
7 korte termijn afschaffing van de huwelijkse zorgplicht.
8 2. Kinderen moeten in het vervolg automatisch de achternaam
9 van hun moeder krijgen; met toestemming van de moeder zijn

1030 uitzonderingen mogelijk.

1 3. Seksistische boeken in het onderwijs moeten vervangen wor-
2 den door niet-seksistisch lesmateriaal. Het traditionele gezinspa-
3 troon en de huidige taakverdeling tussen mannen en vrouwen,
4 moeten niet meer als het enigste juiste worden voorgesteld. Vanaf
35 de kleuterleeftijd moet over alle vormen van seksualiteit, verplich-
6 te, gelijkwaardige voorlichting worden gegeven in het onderwijs.

7 4. Gewelddadige en/of seksistische porno moet bestreden worden.
8 Bestaande wetten en regels voor de handel, moeten verscherpt
9 worden toegepast op de porno-industrie, waarbij een strenge
1040 controle op de arbeidsomstandigheden en openbaarheid van alle
1 gegevens een eerste vereiste zijn.

2 5. Prostitutiebeleid moet gericht zijn op verbetering van de (ar-
3 beids)omstandigheden en op vergroting van de veiligheid van
4 prostituees.

45 Afschaffing van het bordeelverbod en van vervolging door politie
6 en justitie en in plaats daarvan ondersteuning en stimulering van
7 het opzetten van hygienische voorzieningen.

8 6. Geen politieregistratie van homoseksuelen en vernietiging van
9 de bestaande gegevens.

1050 7. Mensen, die de homo-onderdrukking in eigen land ontvluchten,
1 moeten in Nederland erkend worden als vluchteling.

2
3

7. Volkshuisvesting

55
6
7 Ruim 40 jaar na de oorlog is er nog steeds sprake van woning-
8 nood. Een woningnood met een steeds meer kwalitatief karakter;
9 veel mensen wonen in te kleine, te dure of slecht onderhouden
1060 oude woningen. Of wonen tegen hun zin niet zelfstandig. Migran-
1 ten zijn daarbij het grootste slachtoffer van de woningnood. Zij
2 staan gemiddeld tweemaal zo lang op wachtlijsten. Ook jongeren
3 krijgen het steeds moeilijker in het vinden van zelfstandige be-
4 taalbare woonruimte.

65 De regering heeft de afgelopen jaren tal van maatregelen geno-
6 men die de huren fors omhoog jaagden; harmonisatie van de
7 oudbouwhuren, stijging van de aanvangshuren van woningwet-
8 woningen, vermindering van de huursubsidie en een verschuiving
9 van het bouwprogramma richting duurdere huur- en koopwoning-
1070 gen. Bovendien zijn de overige woonlasten (gas, elektra, onroer-
1 rend goedbelasting en zuiveringsheffing) snel gestegen. Te hoge
2 woonlasten is een van de grootste problemen van deze tijd gewor-
3 den. Steeds meer mensen worden uit hun huis gezet. Het recht op
4 wonen is ondergeschikt aan het eigendomsrecht en aan het
75 winststreven van particulieren. De volkshuisvesting wordt over-
6 gelaten aan het vrije spel der maatschappelijke krachten ten
7 koste van de laagste inkomensgroepen. De regering weigert zij
8 paal en perk te stellen aan de voortdurende speculatie met grond.

9 In de nieuwe 'leegstandswet', die feitelijk een anti-krakwet is,
1080 krijgen huiseigenaren weer de mogelijkheid tot tijdelijke verhuur.
1 En het voorkeursrecht van gemeenten bij aankoop van grond is
2 geregeld tegen marktwaarde in plaats van gebruikswaarde! De
3 PSP vindt dat het woningbezit in handen van de gemeenschap
4 moet komen om een rechtvaardige woningverdeling mogelijk te
85 maken en speculatie en huuropdrijving tegen te gaan. De PSP
6 steunt de strijd van buurtgroepen en kraakbeweging tegen de
7 speculatie.

8
9 De PSP is voorstander van een woonlastensysteem dat gekop-
1090 peld is aan het inkomen en de kwaliteit van de woning. De huur
1 moet per geval worden vastgesteld via een kwaliteits-puntensys-
2 teem. Voor slechte isolatie moet puntenaftrek komen. Iedere
3 individuele bewoner die meer dan 20% tot 25% van zijn of haar
4 netto inkomen betaalt aan woonlasten krijgt een vast percentage
95 (de 'woonbelastingsquote') van het verschil terug (niet het hele
6 verschil; als je kiest voor een betere woonkwaliteit moet je er meer
7 voor betalen). Omgekeerd moet iedereen die minder aan woon-
8 lasten kwijt is, eenzelfde percentage van het verschil bijbetalen.
9 Deze woonlastenheffing past in het streven van de PSP om
1100 mensen als individu te beschouwen en niet als deel van een
1 samenlevingseenheid.

2 De tijd van de grote verkeersdoorbraken in de oude steden lijkt
3 gelukkig voorbij. De PSP heeft deze altijd fel bestreden en steunt
4 de woningbouwplannen die leiden tot terugkeer naar de stad. In

05 de saaie nieuwbouwwijken van de jaren 60 en 70 moeten meer
6 voorzieningen komen, vooral ook om de isolatie van vrouwen van
7 contacten, voorzieningen en werk tegen te gaan. Bij nieuw- en
8 verbouwplannen moet rekening gehouden worden met allerlei
9 nieuwe woonvormen en een hoog nivo van gemeenschappelijke
1110 voorzieningen worden ingepland, zoals kinderopvang, gemeen-
1 schappelijke keukens en eetgelegenheden, wasserijen, hobby- en
2 ontmoetingsruimtes.

4 DAAROM WIL DE PSP:

15
6 1. Sterke verhoging van het bouwprogramma van betaalbare
7 woningwetwoningen. Stopzetting van subsidies op koopwoning-
8 gen.

9 2. Oprichting van bouwbedrijven in handen van de gemeenschap,
1120 die tegen kostprijs kunnen bouwen, onder controle van arbeiders
1 en inwoners. Onmiddellijke controle op winsten van de partikulie-
2 re bouwbedrijven.

3 3. Banken, verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen
4 worden wettelijk verplicht een vast percentage van hun vermogen
25 tegen een niet-commercieel rentetarief, te lenen ten behoeve van
6 de sociale woningbouw.

7 4. Overschakeling op een systeem van individuele woonlasten-
8 subsidie c.q. -heffing. Zolang dat nog niet het geval is verbetering
9 van het systeem van individuele huursubsidie door het ongedaan
1130 maken van de normhuurverhoging. Optrekking huursubsidie voor
1 mensen met een inkomen beneden het minimuminkomen.

2 5. Onmiddellijke huurverhogingsstop.

3 6. Een actief aanschrijvingsbeleid door gemeenten mogelijk
4 maken, door een voorkeursrecht voor gemeenten bij de aankoop van
35 woningen, tegen gebruikswaarde in plaats van de marktwaarde.
6 Kosten die de gemeente bij aanschrijving maakt, worden bij
7 verkoop van de woning door de eigenaar met voorrang invorder-
8 baar.

9 7. Tegengaan van speculatie met grond en panden. Voorkeurs-
1140 recht voor de overheid tegen gebruikswaarde. Verbod op verkoop
1 van grond en panden door de overheid aan particulieren.

2 8. Afschaffing van de huidige leegstandswet. Vervanging daarvan
3 door een wet die daadwerkelijk de leegstand bestrijdt.

4 9. Toepassen van de Woonruimtwet 1947 op alle woningen in
45 Nederland, opdat de lokale overheid alle woningen rechtvaardiger
6 verdeelt. De model-woonruimteverordening moet aan alle ge-
7 meenten worden verplicht gesteld. Inschrijving als woningzoeken-
8 de mogelijk vanaf 16 jaar.

9 10. Democratisering van het bezit en beheer van woningen. De
1150 verenigingsvorm verplicht als beheersvorm.

1 11. Afschaffing van de eigen bijdrage bij het voorleggen van
2 huurgeschillen aan de huurcommissie (het zogenaamde 'geeltje
3 van Brokx').

4 12. Verbod op het overhevelen van woningen uit de huursektor
55 naar de koopsektor. Verbod op 'horizontale verkoop'. Werken
6 aan een plan tot afschaffing van het eigen woningbezit.

7 13. Afschaffing van de belastingfaciliteiten, die de eigenaar-bewo-
8 ners bevoordelen boven huurders. Reële vaststelling van de
9 fiscale huurwaarde. Inperking van de belastingaftrek van hypo-
1160 theekrente tot het deel van de koopsom tot de bovengrens van
1 premie-B-woningen.

2 14. Volledige huurbescherming, ook voor kamerbewoners. Geen
3 ontruiming ten behoeve van eigenaar-bewoners.

4 15. Verbod op partikuliere woning- en kamerburo's. De overheid
6 dient deze taken over te nemen.

65 16. Verbod voor kamerverhuurders om hogere huurprijzen te
7 eisen dan volgens het puntensysteem voor woonruimten is toege-
8 staan.

9 17. Bij nieuwbouw een verplicht percentage woningen, die
1170 geschikt zijn voor minder-validen, geïntegreerd in de wijken.

1 18. Meer experimenten met nieuwe bouw- en woonvormen. Idem
2 energie-arme woonvormen. Ook deze experimenten geïntegreerd
3 in de wijken.

4 19. Met spoed aanleggen van voldoende standplaatsen, in goed
75 overleg met de woonwagenbevolking, inclusief ruimte voor het
6 uitoefenen van een bedrijf. Afschaffing van de bovengrens van het
7 aantal standplaatsen per centrum.

8 20. Voldoende ligplaatsen voor woonschepen.

9

1180

1

2

3

4 Het meest bepalend voor de ruimtelijke ordening in Nederland is

85 dat de zeggenschap over gebruik en beheer van de grond,
6 gekoppeld is aan het eigendom ervan. Bij de uiteindelijke bestem-
7 ming van grond blijken specifieke economische belangen steeds
8 doorslaggevend te zijn. Dit gaat dan meestal ten koste van milieu,
9 natuur en landschap.

1190 De overheid volgt de door het kapitaal opgelegde ruimtelijke

1

2

3

4

1 ordening met de aanleg van nieuwe verkeersvoorzieningen en
 2 laat ook de lokatiekeuze en omvang van nieuwe woon- en
 3 recreatievoorzieningen daardoor bepalen. Vanuit economisch
 4 opzicht ziet men veelal geen enkel belang in een onderling op
 95 elkaar afstemmen en integreren van verschillende vormen van
 6 grondgebruik, omdat dat de eigen vrije gebruiks- en/of produktie-
 7 mogelijkheden kan beperken. Gevolg is een scheiding van gebie-
 8 den waar gerekreerd wordt van landbouwgebieden, een scheiding
 9 van woongebieden van werkgebieden. Er ontstaan aparte gebie-
 1200 den waar voorzieningen gelokaliseerd zijn en aparte gebieden die
 1 een natuurbescherming krijgen.

2 De economische belangenstrijd om de ruimte vindt een vertaling
 3 in het overheidsapparaat waar een sterke verkokering heeft
 4 plaatsgegrepen. De overheid gaat soms zover in het terwille zijn
 5 van het kapitaal dat bijvoorbeeld milieunormen wordt aangepast
 6 aan de gewenste situaties in de ruimtelijke ordening, inplaats van
 7 omgekeerd. Ook de wetgeving op het gebied van de ruimtelijke
 8 ordening wordt aangepast om eigentijdse problemen als de loka-
 9 tiekeuze van kerncentrales en kernafvalopslag soepel te kunnen
 1210 regelen door middel van direkte aanwijzing door het rijk.

1 De PSP vindt de afweging van belangen bij het bestemmen van
 2 grond en het bepalen van het gebruik ervan een gemeenschaps-
 3 zaak.

4 Economische overwegingen moeten niet allesbepalend zijn, maar
 5 slechts een van de aspecten die meegewogen wordt. Centraal in
 6 een door de PSP gewenste ruimtelijke ordening staat een dusdan-
 7 ige integratie van wonen, werken, recreëren, natuur en land-
 8 schap, dat een minimum aan verkeersruimte en bewegingen
 9 nodig is en milieu- en veiligheidsoverwegingen hoge prioriteit
 1220 hebben. De zeggenschap van de bevolking over haar eigen,
 1 leefomgeving staat centraal. Het gaat dan niet om een verder
 2 ontwikkelen van vastgelopen inspraakprocedures, maar om wer-
 3 kelijke zeggenschap, waarbij men steeds vanaf het eerste begin
 4 bij de planvorming betrokken wordt en zelf met ideeën en alterna-
 5 tieven kan komen.

DAAROM WIL DE PSP:

- 1230 1. De grond in gemeenschapshanden. Over het gebruik en beheer
 1 van gronden zoveel mogelijk zeggenschap door de gebruikers.
 2 Het niveau van besluitvorming is afhankelijk van de aard van het
 3 besluit. Mensen moeten verregaand kunnen beslissen over hun
 4 eigen leefomgeving. Zaken die voor veel mensen van belang zijn
 35 dan een bepaalde plaatselijke bevolking worden mede op regio-
 6 naal of rijksniveau besloten.
- 7 2. Uitgangspunt bij de ruimtelijke ordening moet een streven naar
 8 integratie en onderlinge afstemming van wonen, werken, recreëren,
 9 natuur en landschap zijn. Het ontstaan van geïsoleerde gebie-
 1240 den met specifieke functies zoals bij cityvorming, slaapsteden,
 1 recreatiegebieden, landbouwgebieden, natuurgebieden, moet
 2 worden tegengegaan, evenals de tendens tot leegloop van kleine
 3 plattelandskernen. Veiligheids- en milieuoverwegingen hebben bij
 4 de ruimtelijke ontwikkeling hoge prioriteit.
- 5 3. Ontwikkeling en toepassing van een stringent vergunningen-
 6 stelsel voor een goede spreiding van bedrijfsvestigingen over
 7 Nederland.
- 8 4. Een heffingenstelsel voor bedrijven die profiteren van maatre-
 9 gelen in het kader van de ruimtelijke ordening, waarbij zij betalen
 1250 voor de baten die zij hebben van bijvoorbeeld aangelegde infra-
 1 structuur.
- 2 5. Milieunormeringen moeten richtinggevend zijn voor de ruimtelij-
 3 ke ordening en daar niet achteraf aan aangepast worden.
- 4 Milieunormen moeten niet alleen gevolgen hebben voor nieuwe
 55 bestemmingen, maar ook voor bestaande.
- 6 6. Beperking ruimtebeslag voor stedelijke nieuwbouw ten gunste
 7 van bescherming nu nog bestaande landelijk gebied.
- 8 7. Geen grootschalige recreatiegebieden aan stadsranden maar
 9 juist daar ruimte voor ongeplande vormen van recreatief klein-
 1260 schalig gebruik.
- 1 8. Geen inpoldering Markermeer en stukken langs de Waddenzee.

9. Verkeer en vervoer

1 De laatste tientallen jaren is de auto het vervoermiddel bij uitstek
 2 geworden. Het openbaar vervoer is teruggebracht tot een rest-
 3 voorziening voor huisvrouwen, scholieren, ouderen en in het
 4 algemeen mensen die zich geen auto kunnen of willen veroorlo-
 1270 ven.

1 Tegenwoordig komen de nadelen van het autobezit - vier en een
 2 half miljoen auto's in Nederland - duidelijk aan het licht: luchtver-
 3 vuiling, verspilling van energie, onveiligheid, beslag op schaarse
 4 ruimte voor wegen en parkeerplaatsen. Maar de overheid voert
 75 nog steeds geen beleid dat voldoende gericht is op bevordering
 6

7 van het openbaar vervoer en terugdringen van het autogebruik.
 8 De verhogingen van tarieven veroorzaakten een daling in het
 9 gebruik van het openbaar vervoer. De dienstverlening is verlaagd,
 1280 zoals het laten vervallen van laatste ritten en het opheffen van een
 1 aantal lijnen. Het gevolg is dat weer mensen een auto gaan
 2 gebruiken, waardoor het openbaar nog meer verlies lijdt.

3 De PSP wil dat deze vicieuze cirkel doorbroken wordt. Het
 4 langzaam verkeer en het openbaar vervoer moeten tot een vol-
 85 waardig vervoerssysteem ontwikkeld worden. Het aantal voorzies-
 6 ningen voor fietsers, voetgangers en voor openbaar vervoer
 7 moeten worden uitgebreid ten koste van de bestaande verkeers-
 9 ruimte voor auto's.

1290 In de ogen van de PSP is vervoer een sociaal recht van ieder.
 1 Uiteindelijk moet het openbaar vervoer 'gratis' worden door het
 2 geheel uit aalgemene middelen te betalen. Een fijn-mazig net van
 3 rail- en busverbindingen moet ieder in staat stellen zich met het
 4 openbaar vervoer te verplaatsen. Meer gebruik van het openbaar
 95 vervoer leidt voor de maatschappij als geheel tot lagere kosten.
 6 Bij uitgebreid autogebruik zijn de kosten aan wegeaanleg, milie-
 7 lieu-maatregelen, politiekontrolle en ongevallen aanzienlijk hoger.

DAAROM WIL DE PSP:

- 1300 1. Als eerste stap naar 'gratis' openbaar vervoer, halvering van
 1 alle tarieven en een drastische uitbreiding van de vervoerscapaci-
 2 teit 2. Openbaar vervoer onder rechtstreekse parlementaire kon-
 3 trole.
- 4 Over het lijnennet, frekwentie en materieelinzet, wordt voor het
 5 stadsvervoer door gemeenteraden, voor het streekvervoer door
 6 provinciale staten en voor de Nederlandse Spoorwegen door de
 7 Tweede Kamer beslist.
- 8 3. Snelle uitbreiding van het spoorwegnet, met name: doortrek-
 9 king van de lijn Randstad - Lelystad naar Groningen, verdubbeling
 1310 van het spoor Roermond - Nijmegen- Zwolle.
- 1 4. Het goederenvervoer zoveel mogelijk via spoor- en waterweg.
 2 Geen sluiting van goederenstations. Afwijzing van de zesbak-
 3 duwvaart en handhaving van de evenredige vrachtverdeling.
- 4 5. Voldoende financiële middelen voor gemeenten om een sterke
 5 uitbreiding van het openbaar vervoer mogelijk te maken. Steun
 6 aan plannen om in binnensteden het partikulier autogebruik terug
 7 te dringen.
- 8 6. Vereenvoudiging van de wettelijke procedures om overlast van
 9 auto's, zoals stoeparkeren, tegen te gaan. De opbrengst van
 1320 parkeerbonnen aan gemeenten ten goede laten komen.
- 1 7. Afschaffing van de zonegrenzen binnen de steden.
- 2 8. Uitbreiding van het nachtvervoer via treinen, trams en bussen.
- 3 9. Geen verdere aanleg van autosnelwegen, behalve ringwegen
 4 waardoor het doorgaande verkeer uit de bebouwde kom wordt
 55 geweerd.
- 6 10. Bij gelijkwaardige wegen alle verkeer van rechts voorrang.
- 7 11. Bevordering van het fietsverkeer door aanleg van veilige
 8 fietspaden, afschaffing van eenrichtingsverkeer voor fietsers, moge-
 9 gelijkheid tot rechts-af-slaan bij rood licht, betaalbaar fietsenver-
 1330 voer door de NS, meer bewaakte stallingen.
- 1 12. Bevordering van gemeentelijke programma's om onveilige
 2 plaatsen op straat aan te pakken.
- 3 13. Prioriteit aan verbetering van de toegankelijkheid van het
 4 openbaar vervoer en openbare gebouwen voor mindervaliden,
 35 ouderen en mensen met kinderwagens.
- 6 14. Aanleg van lifthaltes bij opritten van snelwegen.
- 7 15. Scherpere veiligheidseisen, en meer controle op de naleving,
 8 bij het beroepsgoederenvervoer. Geen vervoer van gevaarlijke
 9 stoffen door en langs woonwijken.
- 1340 1 16. Strengere eisen aan vervoersmiddelen wat energieverbruik,
 2 milieuvuiling en geluidsoverlast betreft.
- 3 17. Terugdringing van het vliegverkeer op kortere afstanden.
- 4 Opheffing van de binnenlandse lijndiensten. Geen opheffing van het
 55 verbod op nachtvluchten van vliegtuigen.
- 6 18. Wederopbouw van een industrie voor rollend materieel voor
 7 het openbaar vervoer.
- 8 19. Geen inkrimping van veerdiensten en hervatting van, uit
 9 bezuinigingsoverwegingen, gestaakte veerdiensten, mn over de
 1350 grote rivieren. Veerdiensten in handen van de betreffende wegbe-
 1 heerder (gemeente of provincie).
- 2 20. Invoering van een landelijke pleziervaarttuigenbelasting voor
 3 motorboten.
- 4 21. Vervanging van autoverzekeringen en motorrijtuigenbelasting
 55 door een verhoging van de benzine-accijns, zodat de kosten van
 6 het openbaar vervoer meer concurrerend worden met de variabe-
 7 le kosten van autogebruik.

1360
 1
 2

10. Milieu

Sinds vijftien jaar leeft een breed besef van de nadelige effecten van bepaalde economische activiteiten op het milieu. De overheid heeft gereageerd met milieuwetgeving zonder echter de problemen bij de wortel aan te pakken. De strijd van de milieubeweging, waaraan de PSP vanaf het begin deelneemt, botst op economische belangen, zolang de zeggenschap over de productie in handen blijft van ondernemers en de spelregels van het kapitalisme gelden.

Ondernemers verzetten zich tegen milieumaatregelen, omdat een schoon milieu voor hen geen directe economische waarde heeft. Slechts maatregelen waar de industrie zelf direkt baat bij heeft worden ondersteund.

Deze tegenwerking betekent slechte arbeidsomstandigheden voor de arbeiders en overlast en gezondheidsrisico's voor de omwonenden. De gemeenschap draagt de lasten.

De overheid stemt haar normen en maatregelen af op wat ondernemers 'haalbaar' vinden. Regering en ondernemers stellen dat bij strengere maatregelen de internationale concurrentiepositie wordt aangetast en daarmee veel arbeidsplaatsen verloren gaan. Onder het mom van de EG-verplichtingen wordt bovendien vaak geweigerd strenge maatregelen te nemen.

Het 'no-nonsense' beleid van de regering-Lubbers heeft de situatie verergerd. De deregulering van het milieubeleid moet de lasten van het bedrijfsleven verlichten. Urgente milieuproblemen als zure regen en bodemvervuiling worden wel aangepakt, maar slechts voor zover dat aanvaardbaar is voor het bedrijfsleven. Daarbij wordt de schuldvraag al te gemakkelijk bij de bevolking gelegd (bijv. de zure regen campagne van Winsemius) en de kosten afgewenteld op de gemeenschap.

Milieubeleid blijft een noodsprong-beleid en een lapmiddel, een afhankelijke van een in wezen onveranderd economisch beleid, ondanks het gepraat over 'ekologische inpasbaarheid' en 'selectieve groei'.

Voor een effectief milieubeleid is planning van en zeggenschap van de bevolking over de productie, kortom socialisme, een voorwaarde. Pas dan is een kringloopeconomie, beheersing van het gebruik van natuurlijke produktiemiddelen en afvalbehandeling, als maatschappelijk doel mogelijk. Belangen van ondernemers zijn dan geen stoorzenders meer. Toch is het niet verstandig daarop te gaan zitten wachten. De strijd voor een schoon milieu moet nu gevoerd worden. Daarbij kunnen resultaten worden geboekt, zoals bescherming van natuur en landschap, betere veiligheidsmaatregelen en een grotere milieuhygiene voor arbeiders en omwonenden.

De PSP vindt dat milieunormen en -maatregelen gericht moeten zijn op het beeindigen van lozing van schadelijke en milieuvreemde stoffen. Alles wat nu als afval wordt beschouwd moet zoveel mogelijk opnieuw gebruikt worden. Niet afbreekbare of opnieuw te gebruiken stoffen moeten worden verboden, tenzij er sprake is van duidelijke maatschappelijke noodzakelijkheid en geen vervanging mogelijk is. In dat geval moeten veilige opbergvoorzieningen getroffen worden.

Openbaar onderzoek naar de invloed van menselijke activiteiten op het milieu moet gestimuleerd worden. De milieubeweging moet daarin een belangrijke rol spelen. De gevolgen op lange termijn en op wereldschaal moeten hierbij speciale aandacht krijgen.

DAAROM WIL DE PSP:

- Aanpak van de zure regenproblematiek op alle fronten tegelijk:
 - de overbemesting moet verminderd worden;
 - reductie in 1990 van de uitstoot van SO₂ tot 25% van de huidige;
 - in 1995 hetzelfde voor NO_x;
 - volledige rookgasontzuivering bij raffinaderijen en elektriciteitscentrales binnen twee jaar;
 - terugdringing autoverbruik en bevordering openbaar vervoer;
 - katalysatoren en loodvrije benzine verplicht voor auto's van alle categorieën in 1989;
 - bevordering van de ontwikkeling van schonere motoren.
- Verbetering en uitbreiding naar industriele productie van de Wet Milieu Effect Rapportage (MER). De MER moet gedaan worden door een provinciale dienst, met controle van milieu- en vakorganisaties. Recht op tegenonderzoek voor milieugroepen, omwonenden en vakbondsafdelingen.
- Openbaarheid van meetgegevens en van uitstoot-rapporten van alle grote bedrijven.
- Strengere controle op de handhaving van de milieuwetgeving. Openbaarheid van gegevens, ondersteuning actiegroepen die

onderzoek willen doen.

5. Aanpassing van de Arbeidsomstandigheden Wet zodat arbeiders het recht op controle krijgen op de naleving van milieu- en veiligheidseisen, en op gratis deskundige bijstand daarbij. Recht op werkweigering bij twijfel over de naleving van veiligheidsvoorschriften tot het bedrijf het tegendeel heeft aangetoond.

6. Aanscherping van de Wet Milieugevaarlijke Stoffen tot een toelatingsstelsel voor nieuwe stoffen, inclusief alle tussenstoffen. Uitbreiding van de zwarte lijst voor stoffen die niet in het milieu geloosd mogen worden, met alle niet-afbreekbare schadelijke stoffen.

7. Registratie door bedrijven van inkomende en uitgaande vervuulende stoffen. Alleen de overheid mag gevaarlijk chemisch afval vervoeren en verwerken. Strenge controle op materialen die gebruikt worden bij het bouwrijp maken van terreinen. Aanpassing van de Wet Chemische Afvalstoffen zodat het onmogelijk wordt deze wet te ontlopen door de concentraties van afvalstoffen terug te brengen door ze te mengen met andere. Verbod op export van chemisch afval.

8. Versnelde aanpak van de bodemsanering, verhoging van het budget daarvoor door instelling van een heffing op chemische basisproducten. De op- en omwonenden moeten een belangrijke stem in de saneringprocedure krijgen. Uitgangspunt moet zijn het weghalen van gevaarlijke lagen. Ter plekke isoleren alleen bij uitzondering, en in ieder geval niet in woonwijken.

9. Zoveel mogelijk gescheiden inzameling van afval en recycling en kompostering ervan door gemeentelijke of regionale bedrijven. Overblijvende stoffen worden -indien mogelijk- door verbranding gebruikt voor opwekking van energie.

10. Instelling van een heffing op verspilde of vervuulende producten naar hun aard en de manier waarop ze geproduceerd worden, zolang er geen goede vervangingsmiddelen zijn. Daarna een verbod ervan.

11. Verbod op wegwerpverpakkingen van plastics en aluminium met een ontheffingsmogelijkheid voor noodzakelijke gevallen. Statiegeldverplichting bij drankenverpakkingen. Bevordering van duurzaamheid van gebruiksgoederen door middel van wettelijke voorschriften.

12. Afschaffing milieubelasting voor particuliere huishoudens, verhoging voor lozende bedrijven en instellingen.

13. Bij aanleg van industrie-eilanden worden dezelfde normen aangelegd als op het vasteland.

14. Geen opheffing van het verbod op nachtvluchten voor vliegtuigen. Geen laagvliegerverkeer boven woon- en natuurgebieden. Verbod op reclamevliegen.

15. Extra steun aan programma's van de Verenigde Naties ter bestrijding van woestijnvorming en bescherming van tropische regenwouden.

11. Aktieve ontwapenings- en vredespolitiek

Oorlogen en de militaire voorbereiding daartoe zijn haast niet meer weg te denken uit de hedendaagse realiteit. Per jaar wordt hier reeds 3500 miljard gulden aan uitgegeven. Meer wapens brengen echter niet meer veiligheid, maar meer onveiligheid.

Wel meer veiligheid ontstaat wanneer gestreefd wordt naar een veel grotere onderlinge verwevenheid en afhankelijkheid van beide grote blokken. Daarbij valt te denken aan het aangaan van kulturele contacten, wederzijds voordelige economische betrekkingen en een gezamenlijke aanpak van milieuproblemen. Dit alles parallel aan te voeren ontwapeningsbesprekingen.

Miljoenen mensen in de hele wereld zijn tot het inzicht gekomen dat de politiek, die nu gevoerd wordt niet tot een oplossing leidt. Nu gaat de aandacht uit naar nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals de nieuwste ontwikkeling in de opgaande bewapeningsspiraal: Star Wars.

De vredesbeweging heeft enorm aan kracht en breedte gewonnen. Voor de PSP, als pacifistische en anti-militaristische partij, een hoopvolle ontwikkeling. Het niet plaatsen van de kruisraketten kan het begin zijn van het afbreken van militaire blokken en de legers.

De belangrijkste wedloop is die tussen de Verenigde Staten en de Sovjet Unie, die hun bondgenoten daar in meezuigen.

Beide bondgenootschappen worden gekenmerkt door militarisme, door vertrouwen op vernietigingskracht en wantrouwen tegenover politiek gedurfde alternatieven.

Het Warschaupakt maakt gebruik van een opgefokte anti-westerse propaganda.

- 35 Maar ook de NAVO kan slechts gedijen wanneer het klimaat van
6 angst voor de S.U. in stand wordt gehouden. Wanneer de bevol-
7 king in het westen zich daadwerkelijk gaat verzetten tegen de
8 bestaande onrechtvaardige verhoudingen, zal blijken dat de
9 NAVO-legers, net als die van het Warschaupakt, binnen het eigen
1540 blok een onderdrukkende rol spelen. Beeldvorming krijgt zo een
1 duidelijke status quo bevestigende werking. De NAVO loopt
2 voorop bij het ontwikkelen van nieuwe systemen, die de kans op
3 het uitbreken van een allesvernietigend militair konflikt groter
4 maken.
- 45 De Nederlandse regering akstept dit kritiekloos.
6 Het gebruik van kernwapens is een essentieel onderdeel van de
7 NAVO-strategie voor een oorlog in Europa. Het ontwikkelen van
8 steeds verfijndere nucleaire wapensystemen (o.a. neutronenbom)
9 moet bovendien het idee onderbouwen dat een kernoorlog win-
1550 baar is. De kruisraketten vervullen hierin ook een functie.
1 De plaatsing van kernwapens voor de middellange afstand, waar-
2 mee de VS vanuit Europa de SU kan bereiken, moet het grondge-
3 bied van de VS vrijwaren voor de gevolgen van een uit te vechten
4 kernoorlog.
- 55 De Amerikaanse regering suggereert dat de nieuwste wapenont-
6 wikkeling: "Star Wars" in de toekomst aanvalswapens overbodig
7 zal maken. Zij vergeet er bij te zeggen dat het Star Wars-systeem
8 hoogstwaarschijnlijk niet honderd procent waterdicht zal blijken
9 te zijn, waardoor er aanvullende wapensystemen nodig zullen
1560 blijven. Minstens zo belangrijk is echter dat Star Wars ook
1 offensief aangewend kan worden, hetgeen voor de SU een nieuw
2 groot gevaar betekent. Zij zal haar bewapeningsinspanning dan
3 ook zeker verhogen. (Als door Star Wars nog maar één op de tien
4 Russische raketten de kans heeft het grondgebied van de tegen-
65 stander te bereiken, zal de Russische bewapeningsinspanning
6 tien keer groter moeten zijn dan voorheen om op 100% sterkte te
7 blijven.)
- 8
9 De besprekingen over wapenbeheersing in Geneve hebben niets
1570 te maken met de wil de wapenwedloop terug te draaien.
1 Wapenbeheersing is iets geheel anders dan ontwapening; wapen-
2 beheersing is gecontroleerde bewapening.
3 Voor het doorbreken van de bewapeningswedloop is daadwerke-
4 lijke vermindering van de bewapening noodzakelijk door daar
75 eenzijdig mee te beginnen.
6
7 De in toenemende mate samenwerkende militaire industrieën in
8 West Europa eisen van hun regeringen een groter aandeel in de
9 bondgenootschappelijke wapenproductie. Tevens willen produ-
1580 centen overheidssteun ontvangen via de West Europese Unie
(WEU). Dit alles leidt tot opvoering van de wapenproductie en
1 wapenexporten. Bovendien kan een hierdoor gestimuleerde ople-
2 ving van de WEU het begin betekenen van West Europa als derde
3 militaire supermacht.
4
85 Ook in de derde wereld worden autonome ontwikkelingen be-
6 moeijkt door de strategische belangen van beide blokken en de
7 enorme bewapeningsuitgaven. Bovendien staan verschillende
8 landen, die nu nog geen kernwapens bezitten, op het punt die waf
9 te verwerven. De elites in die landen willen hun nationale en
1590 internationale positie verdedigen met dezelfde middelen als de
1 grootmachten.
2
3 De PSP wil Nederlandse initiatieven om de bewapeningspiraal
4 en het blokdenken te doorbreken. Nederland dient vredesverdra-
95 gen af te sluiten met afzonderlijke Oost-Europese landen, zoals
6 niet-aanvalsverdragen. Die verdragen kunnen afspraken bevat-
7 ten over wederzijdse vermindering van wapensystemen en/of het
8 uitwisselen van belangrijke militaire gegevens, die tot beter we-
9 derzijds vertrouwen kunnen bijdragen. Daarnaast moet Neder-
1600 land zelf maatregelen nemen die deze voorstellen kracht bijzetten.
1 Eenzijdige ontwapeningsstappen zijn een belangrijk middel tot het
2 doorbreken van van de bewapeningswedloop en vormen een
3 eerste aanzet tot ontwapening op wereldschaal.
4
05 Hoewel de produktie van wapens werkgelegenheid geeft, bestaat
6 er geen twijfel over, dat een gelijke inzet aan kapitaal, research en
7 management voor de produktie van nuttige goederen en diensten
8 een veel grotere werkgelegenheid geeft. Op die wijze kunnen
9 noodzakelijke voorzieningen (in Nederland woningbouw en socia-
1610 le voorzieningen, in de derde wereld eerste levensbehoeften) tot
1 stand komen. Maatschappelijk gezien is produceren voor een
2 vredige samenleving nuttiger dan produceren voor de vernietig-
3 ging.
4
15 Bij de oplossing van de economische spanningen die ontstaan in
6 de overgangssituatie moeten de arbeiders in de wapenindustrie,
7 en met hen de vakbeweging, intensief betrokken worden. Dat
8 geldt te meer bij konkrete voorstellen voor omschakeling van
9 oorlogsproduktie op zinnvolle produktie.
- 1620
- 1 De PSP streeft naar een socialistische, geweldloze maatschappij
2 en bedient zich hierbij van geweldloze middelen.
3 In een geweldloze maatschappij is per definitie geen plaats voor
4 een leger. Een leger zal immers alleen al door zijn aanwezigheid
25 het denken in termen van externe vijanden en geweldadige kon-
6 fliktoplossingen in stand houden. Een leger is bovendien maar al
7 te gemakkelijk een instrument om werkelijke democratisering de
8 kop in te drukken. De democratische en sociale rechten kunnen
9 alleen verdedigd worden door politiek bewuste mensen en hun
1630 democratische organisaties, niet door legers. De PSP beschouwt
1 de vredesbeweging als een onmisbare faktor in de strijd voor
2 vrede en democratie. Zij streeft er naar de onderlinge samenwer-
3 king in die beweging te bevorderen.
4
35 De direkt betrokkenen bij de krijgsmacht, zowel militairen als
6 dienstweigeraars, kunnen een rol vervullen bij de uiterst belangrij-
7 ke strijd tegen het militarisme.
8 De PSP hecht grote waarde aan de georganiseerde aanpak van
9 dit verzet, waar dat ook de geweldadige en onderdrukkende
1640 functies van het militaire apparaat bestrijdt.
1
2 Het leger, konkreter de kazerne, is een van de plaatsen waar
3 mannen aangezet worden tot allerlei sexistische ideeën en gedra-
4 gingen waarvan vooral vrouwen de dupe worden. Voor mannen
45 die zich daaraan willen onttrekken is de diensttijd een verschrikke-
6 lijke periode. Een deel van de dienstplichtigen weigeren terecht
7 hieraan mee te doen. Deze mensen, waaronder totaalweigeraars,
8 verdienen geen straf maar ondersteuning. De angst dat het
9 onbeperkt toestaan van dienstweigeren tot een vrijwilligersleger
1650 leidt is reëel, maar geen reden om dit recht niet te verlenen. Ook
1 nu is het zo dat voor onderdrukkingstaken de meest "betrouwbare"
2 eenheden worden ingezet, vaak bestaande uit beroepsmilitairen.
3
4 Anderen verkiezen wel in het leger te gaan maar van binnenuit
55 strijd te voeren tegen het blind gehoorzamen en het militarisme.
6 Ook zij verdienen ondersteuning.
7
8 **DAAROM WIL DE PSP:**
9
1660 1. Alle kernwapens de wereld uit
1 – Geen plaatsing van nieuwe kernwapens in Nederland.
2 – Verwijdering van de aanwezige kernwapens.
3 2. Opheffing van de militaire blokken
4 – Verwijdering van alle NAVO-vestigingen uit Nederland.
5 – Verwijdering van VS-bases uit Nederland.
6 – Terugtrekking van Nederlandse militairen uit het buitenland.
7 – Nederland verlaat de West-Europese Unie.
8 – Nederland zegt het NAVO-lidmaatschap op.
9 3. Daadwerkelijke ontwapening
1670 – Nederland neemt het initiatief tot een ontwapeningskonferentie
1 van (lieft alle) Europese landen over:
2 ● kernwapenvrije zones;
3 ● zelfverplichting tot ontwapening van afzonderlijke landen;
4 ● demilitarisering in Europa;
75 ● invoering van een systeem van verdragen tussen alle Europese
6 landen, waarvan bovengenoemde punten deel uitmaken.
7 – Daarop vooruitlopend neemt Nederland het initiatief tot het
8 sluiten van bilaterale verdragen met andere Europese landen,
9 gericht op bovengenoemde punten.
1680 – Afbraak van de bewapeningsuitgaven door eenzijdige Neder-
1 landse maatregelen.
2 4. Stopzetting van militaire produktie en onderzoek.
3 – Een actief omschakelingsbeleid o.a. door instelling van een
4 konversie-fonds.
85 – Hierop vooruitlopend openbare controle van alle wapenproduk-
6 tie.
7 – Stopzetting van alle wapenexporten, verbod op export van
8 materiaal en kennis op het gebied van de kernenergie.
9 – Volledig recht op werkweigeren in de wapenindustrie.
1690 5. Geen oorlogsvoorbereidingen, maar voorlichting over ontwa-
1 pening
2 – Oprichting van een vredesfonds met als doelstelling het onder-
3 steunen en bevorderen van activiteiten die tot minimalisering
4 van geweld leiden. Met name bedoeld voor training in sociale
95 verdediging en bewustmakende activiteiten van de vredesbewe-
6 ging.
7 – Oprichting van een Nationale Kommissie voor Vredesvraag-
8 stukken. Meer geld voor instellingen voor vredesonderwijs en
9 vredesonderzoek.
1700 – Geen nieuwe atoomschuikelders en andere vormen van civiele
1 oorlogsvoorbereiding.
2 – Afschaffing van militaire propaganda zoals parades, taptoes,
3 open dagen en wapenbeurzen.
4 6. Afschaffing van het leger.
05
6

12. Buitenland

- 7
8
9
1710
1 In de wereld domineren twee tegenstellingen: die tussen Noord en
2 Zuid en die tussen Oost en West. Deze tegenstellingen staan niet
3 los van elkaar. De Noord - Zuid tegenstelling is zowel ekono-
4 misch, technologisch, cultureel, politiek als militair bepaald, terwijl
15 de Oost - West tegenstelling daarnaast meer een politiek, ideolo-
6 gisch karakter heeft. De beide grootmachten, de Verenigde Sta-
7 ten en de Sovjet-Unie, proberen hun machtsverwicht in de Derde
8 Wereld te vergroten. Veel conflicten in de Derde Wereld worden
9 verhevigd doordat ze in de Oost-West tegenstelling worden get-
1720 trokken. Daarnaast haasten de grootmachten zich om de toe-
1 gang tot vindplaatsen van strategische mineralen voor zich veilig
2 te stellen. Een waanzinnige wapeningsrace legt een onaan-
3 vaardbaar groot beslag opmiddelen en grondstoffen, die beter
4 kunnen worden aangewend om de ontwikkeling van de Derde
25 Wereld gestalte te geven. Veel wapeneksperten van Oost en
6 West naar Zuid houden bovendien allerlei militaire dictators in het
7 zadel.
8 Tegenstellingen binnen staten: stad - platteland, armen en rijken,
9 mannen en vrouwen, worden hierdoor versterkt. In veel landen
1730 bestaat een kleine, rijke elite. Deze is vaak verbonden met multi-
1 nationale ondernemingen, die een grote greep hebben op deze
2 landen. Naast het halen van grondstoffen gaat het deze multina-
3 tionals steeds meer om de goedkope arbeidskrachten in de
4 landen van de Derde Wereld. Veel arbeidsintensieve bedrijven
35 worden naar deze landen verplaatst. Zelfs de toch al slechte
6 plaatselijke wetgeving, wordt daarbij nog ontrokken. Vooral vrou-
7 wen en kinderen worden daarvan het slachtoffer. Bestuur, organi-
8 satie van handel en technologie blijven in handen van de multina-
9 tionals. In feite komt dit neer op een blijvende onderwerping van
1740 de Derde Wereld aan het rijke Westen.
- 1
2 **Ontwikkelingssamenwerking** Het overgrote deel van de huidige
3 ontwikkelingshulp wordt gebruikt voor Westerse belangen; om de
4 infrastructuur van de Derde Wereld geschikt te maken voor
45 kapitalistische produktie en om meer goederen af te kunnen
6 zetten. De afhankelijke, onderontwikkelde positie van de Derde
7 Wereld blijft daarbij in stand.
8 De PSP is geen tegenstander van ontwikkelingshulp op zich.
9 Integendeel. Veel landen proberen een beleid te ontwikkelen,
1750 gericht op vermindering van de afhankelijkheid van de wereld-
1 markt. Door meer ruimte te reserveren voor de voedselproduktie
2 voor de eigen bevolking wordt geprobeerd de eksportgerichte
3 produktie terug te dringen. De PSP wil dat dergelijke inspanningen
4 ondersteund worden. Door het produktiepakket te verbreden
55 moet de afhankelijkheid van een of slechts enkele eksportartike-
6 len, doorbroken worden. Dat is een belangrijke voorwaarde voor
7 minder afhankelijkheid en uiteindelijk sociaal-ekonomische bevrij-
8 ding.
9 De meeste regeringen in de Derde Wereld streven een dergelijk
1760 beleid echter niet na. In die landen kunnen goede projekten, die
1 bijdragen aan sociaal-ekonomische bevrijding of anti-imperialisti-
2 sche bewustwording, rechtstreeks worden gesteund.
3 Plattelandsontwikkeling zal hiervan het belangrijkste onderdeel
4 vormen. Daarbij valt te denken aan ondersteuning van onafhan-
65 kelijke vakbonden, vrouwen -en boerenorganisaties en dergelijke.
6 Door de grote ekonomische crisis, waarin de kapitalistische
7 produktiewijze de wereld heeft gestort, zijn de inkomsten van
8 Derde Wereld landen fors teruggelopen. De schuldenlast is voor
9 sommige landen zo hoog, dat ze steeds meer geld moeten lenen
1770 om hun aflossingsverplichtingen na te komen. Deze zware lasten
1 trekken een wissel op ontwikkelingsinspanningen en juist de
2 armste groepen hebben daarvan het meest te lijden. De PSP is er
3 daarom voor, in ieder geval de armste landen, hun schulden kwijt
4 te schelden, zonder dat dit gaat ten laste van hun ontwikkelings-
75 budget.
- 6
7 **Mensenrechten** Er wordt veel geschermd met het begrip "men-
8 senrechten". Allerlei regeringen verwijten andere regeringen het
9 niet zo nauw te nemen met die mensenrechten. De PSP hecht veel
1780 waarde aan mensenrechten; niet alleen aan burgerlijke vrijheden
1 maar ook aan sociale rechten, zoals het recht op werk en wonen.
2 De PSP is tegen verdere isolering van landen in Oost-Europa,
3 waar het met de burgerlijke rechten, zoals het recht op vrije
4 meningsuiting en vakvereniging, veelal droevig is gesteld. Dit
85 heeft meestal een averechts effect. De PSP is solidair met de
6 oppositie in Oost-Europa, die ijvert voor demokratisering. De PSP
7 keert zich tegen onderdrukking van andersdenkenden. Een beleid,
8 gericht op meer samenwerking om het blokken te doorbreken
9 en gericht op ontwapening, geeft politiek en ekonomisch meer
1790 ruimte aan de bevolking om een grotere mate van democratie af
1 te dwingen.
2 Bij diktatoriale regimes, die afhankelijk zijn van een Westerse
- 3 ekonomie, ligt dat anders. Politieke en ekonomische druk kan
4 bijdragen tot een spoedige val van dergelijke regimes. De PSP
95 vindt dat Nederland een dergelijke druk moet uitoefenen en er bij
6 andere landen op moet aandringen hetzelfde te doen. De PSP is
7 solidair met verzetsbewegingen van onderdrukten en probeert
8 hen met alle mogelijk, niet-gewelddadige middelen te ondersteu-
9 nen.
1800 Nederlandse ambassades in diktatoriale landen zouden zich
1 vooral moeten bezig houden met hulp verlening aan onderdruk-
2 ten.
- 3
4 **Vluchtelingenbeleid** Op papier (wetten en circulaires) is Neder-
05 land een van de meest ruimhartige landen wat toelating en
6 opvang van vluchtelingen betreft.
7 In de praktijk worden mensen zonder verder onderscheid van
8 Schiphol naar gevaarlijke situaties teruggestuurd, duren de pro-
9 cedures eindeloos, worden sommige vluchtelingen in deze wacht-
1810 periode allerlei beperkingen opgelegd en krijgen slechts weinigen
1 de echte status van vluchteling. Dat moet snel verbeterd worden.
2 In internationaal verband moet Nederland de samenwerking met
3 de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN herstel-
4 len. De opvang van asielzoekers in de landen van West-Europa
15 moet gekoördineerd worden onder de strikte voorwaarde dat dit
6 een ruimhartig asiel- en opvangbeleid bevordert.
- 7
8 **Nederland in internationale organen** Zowel ekonomisch als poli-
9 tiek richt Nederland zich steeds meer op de Europese Gemeen-
1820 schap (EG). Ook in VN-organen treden EG-partners steeds meer
1 als blok op. De EG blijkt in feite een obstakel te zijn voor
2 veranderingen in socialistische richting.
3 Daarom is de PSP voor opheffing van de EG en tegen het
4 overdragen van meer bevoegdheden aan die EG; zonodig moet
25 Nederland uit de EG treden. Om ekonomische samenwerking
6 binnen heel Europa gestalte te geven moet de Euregio van de VN
7 nieuw leven worden ingeblazen.
8 In internationale organen moet Nederland zich meer achter de
9 eisen stellen van de Derde Wereld of van de Beweging van
1830 Ongebonden Landen. Nederland moet zich verzetten tegen pogin-
1 gen, die worden gedaan om de VN af te breken.
- 2
3 **DAAROM WIL DE PSP:**
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

- 9 politieke vluchtelingen.
 1880 12. Versterking van de Verenigde Naties en haar regionale en
 1 speciale organisaties.
 2 13. Steun aan onderhandelingen in VN-verband over Afghanistan.
 3 Vertrek van de Russische troepen uit dit land.
 4 14. Opheffing van de EG en overheveling van de bevoegdheden
 85 van de EG naar nationaal en regionaal nivo. Als de EG een
 6 obstakel blijkt voor socialistische veranderingen, uittreding uit de
 7 EG.
 8 15. Aktieve steun aan het bestrijden van onderdrukking op grond
 9 van seksuele voorkeur in andere landen.
 1890 16. Onafhankelijkheid voor de Nederlandse Antillen en opstelling
 1 van een steunprogramma, gericht op ontwikkeling van een zelf-
 2 standige economie.
 3
 4

13. Wetenschap

- 8 De ontwikkeling van de wetenschap is door de eeuwen heen een
 9 elite-aangelegenheid geweest. De machtigste groepen, in onze
 1900 tijd met name het bedrijfsleven, oefenen er grote invloed op uit. En
 1 (onder andere) daarmee op de maatschappelijke ontwikkelingen.
 2 Het grote bedrijfsleven en het militair-industrieel complex daaren-
 3 tegen zitten op de voorste rij om de nieuwste wetenschappelijke
 4 resultaten in technologie om te zetten, waarbij slechts kommer-
 05 cieele en militaire overwegingen een rol spelen. De ontwikkeling
 6 van de sociale wetenschappen maken, naast positieve gevolgen,
 7 ook het vermogen van bedrijfsleven en overheid groter om gewo-
 8 nese mensen manipuleren.
 9 Eind van de jaren zestig is deze ontwikkeling door een democrati-
 1910 seringsbeweging aan de kaak gesteld. Er kwam een kritische
 1 wetenschap op en er werd geprobeerd de wetenschapsbeoefening
 2 meer in dienst te stellen van sociale groepen die doorgaans
 3 niet aan bod komen. De universiteit werd enigszins gedemocrati-
 4 seerd en later zijn bijv. de wetenschapswinkels en Instituten voor
 15 Maatschappelijk Gericht Onderzoek (IMGO's) ontstaan.
 6 Dit dreigt momenteel weer teniet gedaan te worden. De overheid
 7 probeert wetenschap weer nadrukkelijker te richten op de behoeft-
 8 en van de ondernemers. De positie van de wetenschappers
 9 wordt daaraan aangepast; zij krijgen steeds vaker tijdelijke kon-
 1920 trakten. De democratisering wordt weer gedeeltelijk terugge-
 1 draaid.
 2
 3 De PSP vindt dat de wetenschap er voor iedereen moet zijn en
 4 niet voor de winst van enkelen. Wetenschap moet in dienst
 25 komen te staan van democratiserings- en emancipatieprocessen,
 6 van rechtvaardiger internationale verhoudingen, van het behoud
 7 van de wereld in plaats van de vernietiging.

DAAROM WIL DE PSP:

- 1930 1. Democrativering van alle (door de overheid gefinancierde)
 2 wetenschappelijke instellingen. Openbaarheid van wetenschap-
 3 pelijke resultaten en methodieken.
 4 2. Onder gemeenschapscontrole brengen van technologisch on-
 35 derzoek bij de grote industriële laboratoria.
 6 3. Geen gemeenschapsgeld voor onderzoek naar de onderne-
 7 mers, wanneer daar geen duidelijk maatschappelijk belang mee
 8 gemoeid is. Onderzoek betaald door de overheid bij voorkeur aan
 9 universiteiten, universitaire en andere gedemocratiseerde institu-
 1940 ten en overheidsbedrijven. Alle kontrakten worden openbaar.
 1 Onderzoek voor militaire doeleinden wordt stopgezet.
 2 4. Ruime mogelijkheden voor onderzoek in opdracht van vakbon-
 3 den, ondernemingsraden, buurtgroepen, milieu-organisaties en
 4 dergelijke. De financiering van wetenschapswinkels en Instituten
 45 voor Maatschappelijk Gericht Onderzoek (IMGO's) wordt aan-
 6 zienlijk uitgebreid. Geen pogingen van bovenaf de IMGO's te
 7 integreren met wetenschapswinkels.
 8 5. Experimenten met bio-technologie, met name rekombinant
 9 DNA-onderzoek, alleen onder de scherpst mogelijke veiligheids-
 1950 normen voor werkers en omgeving. Openbare discussie over de
 1 wijze waarop voorkomen kan worden dat de ontwikkeling van
 2 wetenschap en technologie de integriteit van het menselijk be-
 3 staan bedreigt.
 4

14. Onderwijs

- 9 Het huidige onderwijs is te eenzijdig gericht op kennisontwikke-
 1960 ling, die is afgestemd op de eisen van de arbeidsmarkt en die te
 1 weinig uitgaat van de ervaringswereld van leerlingen. Niet zo
 2 vreemd dus, dat velen zich niet thuis voelen in het onderwijssys-
 3 teem. Veel leerlingen verlaten de scholen vroegtijdig. Door nog al
 4 wat scholieren wordt gebruik gemaakt van het overbekende

- 65 protestmiddel: spijbelen.
 6 Onderwijsplannen die hierin verandering willen aanbrengen en die
 7 meer inhoud willen geven aan de gedachte: gelijke kansen voor
 8 iedereen, zijn de laatste jaren weer teruggedraaid. De midden-
 9 school is op een zijspoor gezet. Mede door het nieuwe studie-
 1970 financieringsstelsel wordt het tweede kans onderwijs voor veel
 1 volwassenen een onbetaalbare kaart.
 2 De prioriteit ligt niet bij het stimuleren van een kritische kijk op de
 3 samenleving. De aandacht is gericht op de wensen van onderne-
 4 mers: een brede algemene opleiding, gevolgd door een korte,
 75 gespecialiseerde beroepsopleiding. Er is dan ook gewerkt aan
 6 verkorting van de studieduur in het wetenschappelijk en hoger
 7 beroepsonderwijs. Daarbij vindt tevens een verscherpte selectie
 8 plaats. Ondanks de grote werkloosheid onder docenten wordt er
 9 niets gedaan aan klassenverkleining en weinig aan stimulerende
 1980 ondersteuning van leerlingen in achterstandssituaties.

- 1 De PSP wil vergaande veranderingen in de inhoud en organisatie
 2 van het onderwijs. Het onderwijs moet leerlingen de kennis, het
 3 inzicht en de vaardigheden helpen verwerven, die zij nodig hebben
 4 om de wereld te begrijpen en te veranderen. De ervaringswereld
 85 van leerlingen moet daarom een belangrijk uitgangspunt worden
 6 in het onderwijs. Projektmatig en temagericht onderwijs zijn daar-
 7 voor geschikte middelen. Zij doorbreken de scheiding tussen de
 8 vakken en vormen een alternatief voor de opsplitsing in nivogroep-
 1990 en. Het onderwijs moet daarbij gericht zijn op het doorbreken
 1 van de traditionele rolverdeling tussen de sexen en de dominante
 2 witte kultuur.
 3 De PSP wil een achtjarige basisschool (vanaf de leeftijd van vier
 4 jaar), met een soepele overgang naar een vierjarige midden-
 95 school. Daarna komt een stelsel van geïntegreerd beroeps en
 6 wetenschappelijk onderwijs. Dit moet meer dan nu gericht zijn op
 7 het signaleren en oplossen van maatschappelijke problemen, en
 8 het aanleren van de daarvoor nodige kennis en vaardigheden.
 9 Een mens is nooit te oud om te leren. De PSP pleit daarom voor
 2000 een leerrecht voor iedereen. Prioriteit moet daarbij gegeven wor-
 1 den aan voorzieningen voor mensen in achterstandssituaties.
 2 De PSP vindt dat gekozen raden van leerlingen, opvoeders en
 3 personeel de onderwijsinstellingen moeten besturen. Binnen door
 4 het parlement of gemeenteraad vastgestelde grenzen, moeten zij
 05 zelf de inhoud en vorm van het onderwijs kunnen bepalen.

DAAROM WIL DE PSP:

- 8 1. Een onderwijsbeleid dat aansluit bij de ervaringswereld van
 9 leerlingen, en het kritisch denken en zelfstandig handelen bevoerd-
 2010 ert.
 1 2. Snelle invoering van de middenschool. Nadruk op projektmatig
 3 en temagericht onderwijs. Bepijking van de omvang van scholen-
 4 gemeenschappen.
 15 3. Na de middenschool doorstroming naar een schooltype, de
 6 bovenschool, waarbinnen een gevarieerd aanbod van vele alge-
 7 meen vormende en beroepsgerichte leermogelijkheden.
 8 4. Opheffing van de studiestops in het hoger en wetenschappelijk
 9 onderwijs.
 2020 5. Opheffing van de tweefasestructuur en de verscherpte selek-
 1 tiecriteria in het wetenschappelijk onderwijs. Een redelijke studie-
 2 duur met ruimte voor nevenactiviteiten.
 3 6. Opheffing van de verzuiling in het onderwijs. Binnen het open-
 4 baar onderwijs moeten mogelijkheden zijn om te experimenteren
 25 met nieuwe didaktische vormen. Zolang de verzuiling nog niet is
 6 opgeheven, absolute voorrang bij het stichten of in stand houden
 7 van scholen voor openbaar onderwijs.
 8 7. Democrativering van alle onderwijsinstellingen. Gekozen raden
 9 die scholen besturen, en een zeggenschapsraad waar leerlingen
 2030 en eventueel opvoeders meebeslissen over de gang van zaken op
 1 school, over keuze van thema's en over aanstelling van docenten.
 2 Bestuursleden in het hoger onderwijs worden gekozen zonder
 3 onderscheid te maken naar de geleding:ieder een gelijke stem.
 4 Democrativering van het bijzonder onderwijs als voorwaarde
 35 voor subsidiëring.
 6 8. Invoering van vredesonderwijs en mondiale vorming in alle
 7 vormen van onderwijs.
 8 9. Vervanging van leermiddelen die de traditionele rolverdeling
 9 tussen mannen en vrouwen, en de heterosexuele norm bevestigen.
 2040 10. Een actief beleid gericht op drempelverlaging voor de deelna-
 1 me van buitenlandse kinderen aan met name het middelbaar
 2 onderwijs. Meer mogelijkheden en faciliteiten voor onderricht in de
 3 eigen taal en kultuur. Uitbreiding van de landelijke ondersteuning
 4 en begeleiding van kinderen van migranten en van intensieve
 45 taalprojecten.
 6 11. Afschaffing van alle school- en kollegegelden. Invoering van
 7 een studieloon, op het nivo van een bijstandsuitkering.
 8 12. Leerplicht tot 16 jaar. Daarna een algemeen recht op leren,
 9 ook op latere leeftijd, d.m.v. permanente edukatie en edukatief
 2050 verlof.

- 1 13. De mogelijkheden voor basisedukatie moeten uitgebreid wor-
 2 den en dichter bij de mensen staan. Volwassenenedukatie moet
 3 minder prioriteit stellen bij beroepsgericht onderwijs, en meer bij
 4 vorming. Initiatieven vanuit mensen zelf, gericht op emancipatie,
 55 zelforganisatie en ervaringsleren, krijgen extra ondersteuning.
 6 Meer onderwijsvoorzieningen voor mensen in achterstandssitua-
 7 ties, zoals vrouwen, vooral uit kulturele minderheden.
 8 14. Basis- en vervolgonderwijs in beginsel toegankelijk maken
 9 voor kinderen met een handicap door daarvoor de noodzakelijke
 2060 technische en andere voorzieningen te treffen.
 1 15. Verkleining van de klassengrootte. Meer mogelijkheden voor
 2 regelmatige her- en bijscholing van docenten.
 3
 4

65 15. Volksgezondheid

- 7
 8 In Nederland wordt 10% van het totale inkomen uitgegeven aan
 9 volksgezondheid. De nog steeds groeiende uitgaven hebben de
 2070 afgelopen jaren echter nauwelijks geleid tot een betere gezond-
 1 heid. De huidige maatschappijstructuur kent zijn specifieke gezond-
 2 heidsproblemen: grote werkloosheid, geestdodende arbeid,
 3 slechte woonomstandigheden, huisvrouwensyndroom, blootsteli-
 4 ng aan gevaarlijke stoffen, vervuiling van water, bodem en lucht.
 5 Een gezondheidszorg die geen oog heeft voor maatschappelijke
 6 oorzaken van ziekte verhuut de tekortkomingen van de huidige
 7 maatschappij en werpt gezondheidsproblemen ten onrechte op
 8 het individu terug. De genoemde oorzaken dienen opgespoord en
 9 aangepakt te worden. In deze visie past een actieve preventie
 2080 door het terugdringen van gezondheidsbedreigende factoren,
 1 mede door aandacht te besteden aan basisgezondheidszorg.
 2 Legio zijn de klachten over onheuse bejegening, sexismen of
 3 racisme in de hulpverleningsrelatie, en gedwongen behandelingen
 4 in met name de geestelijke gezondheidszorg. Veel patiënten
 85 blijven onnodig lang onder medische behandeling, moeten onno-
 6 dige behandelingen ondergaan, of hebben op beslissingen over
 7 die behandelingen nauwelijks invloed. De rechtspositie van de
 8 patiënt dient daarom wettelijk verbeterd en vastgelegd te worden.
 9 Vrouwen moeten geholpen kunnen worden door een vrouwelijke
 2090 hulpverlenster.
 1 De keuzevrijheid van de patiënt ten aanzien van behandelingen
 2 moet gerespecteerd. Het gaat tenslotte om je eigen lijf. Alternatie-
 3 ve behandelingen moeten daarom financieel mogelijk zijn en
 4 geïntegreerd in het aanbod. Ook zelfhulp- en bewustwordingsak-
 55 tiviteiten zoals patiëntenverenigingen, medicijnenwinkels en vrou-
 6 wengezondheidscentra verdienen steun. Alle instellingen moeten
 7 worden gedemocratiseerd, en bestuurd door verenigingen waar-
 8 ven zowel gebruikers als hulpverleners lid kunnen worden.
 9 Daarnaast moet de klachtenprocedure sterk verbeterd worden.
 2100 Patiënten moeten geholpen worden in het uitzoeken en formule-
 1 ren van hun klacht door onafhankelijke regionale ombuds-instel-
 2 lingen.
 3

- 4 Ziek worden is een risico dat iedereen loopt. Zij die vaker ziek
 05 worden of door hun ziekte meer hulp nodig hebben dan anderen,
 6 moeten niet méér betalen dan anderen. Eigen risico's en eigen
 7 bijdrages wijst de PSP daarom af. De PSP wil een algemene
 8 volksverzekering voor alle ziektekosten met een premie naar
 9 draagkracht, en op den duur bekostiging uit de algemene midde-
 2110 len. Een basisvoorziening als de gezondheidszorg behoort niet
 1 commercieel georganiseerd te zijn. De industrie voor geneesmid-
 2 delen en medische apparatuur maakt grote winsten, en ook de
 3 inkomens van met name medisch specialisten – veelal vrije onder-
 4 nemers – zijn buiten alle proporties. Genoemde industrieën moe-
 15 ten gesocialiseerd worden. Alle hulpverleners in de gezondheids-
 6 zorg komen in loondienst. Daarmee kunnen de abnormale werktij-
 7 den en inkomens worden genormaliseerd. Ook kunnen dan de
 8 nog sterk hiërarchische verhoudingen worden doorbroken, zoals
 9 die nu bestaan tussen hulpverleners onderling – bijvoorbeeld
 2120 tussen artsen en verpleegkundigen; mannen en vrouwen – en
 1 tussen hulpverleners en patiënten.
 2

3 DAAROM WIL DE PSP:

- 4
 25 1. Invoering van een algemene volksverzekering voor ziektekos-
 6 ten, met op den duur financiering uit de algemene middelen.
 7 Afschaffing van eigen risico's en eigen bijdragen.
 8 2. Het vestigings- en vergunningenbeleid onder politieke controle.
 9 Alle werkers in de gezondheidszorg in loondienst van de instellin-
 2130 gen met nivellering van inkomensverschillen. De normen ten
 1 aanzien van het aantal werkers in een instelling worden zodanig
 2 vastgesteld dat een normalisatie van werktijden en werkdruk kan
 3 plaatsvinden 3. Socialisatie van de industrie voor geneesmiddelen
 4 en medische apparatuur.
 35 4. Betere planning van de gezondheidszorg via de bestaande
 6 politieke organen op landelijk (voorzieningennivo en verstrekkin-

- 7 genpakket), provinciaal (tweede lijn) en gemeentelijk nivo (eerste
 8 lijn).
 9 5. Democrativering van de gezondheidsvoorzieningen door het
 2140 verplicht stellen van de verenigingsvorm voor instellingen.
 1 6. Versterking van de eerstelijns- en basisgezondheidszorg, on-
 2 der andere preventie, ten opzichte van de tweedelijnszorg. Op-
 3 richting van eerstelijnscentra in buurten en dorpen waar ze nog
 4 niet bestaan.
 45 7. Onafhankelijke bedrijfsgezondheidszorg, met grotere inspek-
 6 tiebevoegdheden ten aanzien van de arbeidsomstandigheden.
 7 8. Alle behandelvormen worden voortdurend geëvalueerd door
 8 onafhankelijke instanties. Opstelling van protocollen die dienen
 9 als richtlijnen voor behandelingsplannen. Ruimte voor experimen-
 2150 ten met alternatieve geneeswijzen. Waar deze effectief zijn geble-
 1 ken worden ze opgenomen in het verstrekkingspakket.
 2 9. Vastleggen van de rechten van patiënten in een wet op het
 3 patiëntenrecht recht op informatie, inzage in eigen gegevens,
 4 privacy-bescherming, toestemming in behandeling en een onaf-
 55 hankelijke klachtenprocedure. Afschaffing van het medisch tucht-
 6 recht.
 7 10. Subsidie voor patiëntenverenigingen, zelfhulpactiviteiten en
 8 gezondheidswinkels.
 9 11. Verruiming van de mogelijkheden tot ambulante geestelijke
 2160 hulpverlening via de RIAGG's, zoals dagbehandeling en crisisin-
 1 terventie. Psychiatrische ziekenhuizen worden op termijn geslo-
 2 ten, terwijl de mogelijkheden voor begeleide woonvormen sterk
 3 worden uitgebreid. Verbod op isolatie en elektroshock. Steun aan
 4 zelfhulp-initiatieven.
 65 12. Een wettelijke regeling voor euthanasie, waarin de persoonlij-
 6 ke keuzevrijheid wordt gerespecteerd en hulp – onder voorwaar-
 7 den – niet strafbaar is.
 8 13. Algemene opneming van abortus in het verstrekkingspakket.
 9 De vrouw beslist.
 2170 14. Beperking van dierproeven.
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9

16. Welzijnswerk

- 6 Ons welzijn wordt in belangrijke mate bepaald door de maats-
 7 chappelijke omstandigheden, waarin we leven. De PSP wil dan
 8 ook vooral dat welzijnswerk ondersteunen, dat zich niet beperkt
 9 tot individuele hulpverlening maar dat zich richt op ondersteuning
 2180 van mensen bij de strijd voor verbetering van de omstandigheden.
 1 Dit uitgangspunt staat haaks op het regeringsbeleid. Was er in de
 2 tijd van economische groei nog ruimte voor 'leuke dingen', nu
 3 wordt het welzijnswerk steeds meer beperkt tot de opvang van de
 4 ergste nood. Bezuinigingen worden verkocht met de ideologische
 5 termen mantel- en zelfzorg. Daarmee worden voorzieningen als
 6 wijkverpleging en gezinszorg afgebroken. Ouderen en mensen
 7 met een handicap worden zo weer afhankelijk gemaakt van de
 8 'vrijwillige' zorg, die traditiegetrouw vooral van vrouwen wordt
 9 verwacht.
 2190 Decentralisatie, een op zich wenselijke ontwikkeling, wordt ge-
 1 bruikt om de gevolgen van de bezuinigingen af te wentelen op de
 2 schouders van provincie en gemeente. Het sociaal-kulturele werk
 3 krijgt hierdoor zware financiële klappen te verduren.
 4
 5 De PSP wijst de botte bezuinigingen op het welzijnswerk af. Dat
 6 betekent nog niet dat alle verworvenheden op welzijnsgebied in
 7 stand moeten blijven. Welzijnswerk, dat de mensen aanpast aan
 8 de maatschappelijke (wan)orde en mensen het eigen handelen
 9 ontnaemt, werkt juist anti-emancipatoir.
 2200 De PSP wil meer steun voor initiatieven uit de hoek van bijvoor-
 1 beeld ouderen, vrouwen en migranten zelf, die gericht zijn op
 2 emancipatie, zelforganisatie en maatschappelijke veranderingen.
 3 Mensen, die nu vaak als 'improductief' worden beschouwd,
 4 zoals ouderen en gehandicapten, behoren niet 'weggestopt' te
 5 worden maar hebben recht op zelfstandigheid en alle mogelijkhe-
 6 den om volwaardig aan de samenleving deel te nemen. Naast
 7 aparte buurtvoorzieningen is het daarvoor nodig, dat daarmee in
 8 de normale voorzieningen veel meer rekening gehouden wordt.
 9 Welzijnswerk moet, net als onderwijs en gezondheidszorg, een
 2210 basisvoorziening worden, waar iedereen recht op heeft.

2 DAAROM WIL DE PSP:

- 3
 4 1. Invoering van een welzijnswet, die welzijnsvoorzieningen ga-
 15 randeert als een basisvoorziening.
 6 2. Ontzuiling en democrativering van alle welzijnsinstellingen,
 7 waarbij de rechten van gebruikers worden vastgelegd. In buurt- of
 8 wijkgebonden welzijnsvoorzieningen krijgen de omwonenden
 9 zeggenschap over het beleid. Ouderen beslissen zelf over de gang
 2220 van zaken in bejaardentehuizen.
 1 3. Uitbreiding van de financiële middelen voor (de toegankelijkheid
 2 van) voorzieningen voor ouderen en mensen met een handicap,

- 3 om zelfstandig in hun buurt te kunnen blijven wonen.
 4 4. Voorzieningen om initiatieven, vanuit een bevolkingsgroep zelf,
 25 op te kunnen starten. Groepen houden zelf zeggenschap over de
 6 eventuele ondersteuning door beroepskrachten.
 7 5. Voorzieningen voor achtergestelde groepen, zoals voor vrou-
 8 wen, ouderen en migranten, in de buurthuizen. Daarnaast onder-
 9 steuning van kategoriale voorzieningen.
 2230 6. Meer kollektieve voorzieningen in de woonomgeving, zoals
 1 kinderopvang, wijkverpleging en goedkope was- en eetgelegenheden.
 2
 3 7. Betere rechtspositie en betaling van gezinsverzorgsters.
 4 8. Betere rechtspositie en opvangmogelijkheden voor jongeren,
 35 die van huis weglopen.
 6
 7

17. Justitie en politie

2240 1 Zelfs op papier hebben nog niet alle mensen dezelfde rechten en
 2 plichten, denk bv aan de Wet Arbeid Buitenlandse Werknemers.
 3 Het geldende rechtssysteem houdt de bestaande ongelijkheid, die
 4 deze maatschappij kenmerkt, in stand. Ook in de uitvoering van
 45 de bestaande wetgeving komt die ongelijkheid tot uiting. De kans
 6 om gepakt of vervolgd te worden is hoger naarmate je lager op de
 7 maatschappelijke ladder staat.

8
 9 De PSP vindt, dat de organisatie van de politie meer op hulpverle-
 2250 ning gericht moet zijn. Ook de opleidingsinstituten van de politie
 1 zullen daartoe moeten worden aangepast. Het rechtssysteem
 2 dient, in eerste instantie, ieders democratische rechten te waar-
 3 borgen. Dat betekent ook, dat diskriminatie op grond van huidskleur,
 4 sekse of seksuele voorkeur, niet kan worden getolereerd.
 55 De PSP is voorstander van een actief vervolgingsbeleid in deze.
 6 In het strafrecht moeten zo snel mogelijk alternatieven komen
 7 voor vrijheidsstraffen. Veel meer delikten moeten in de sfeer van
 8 overtredingen worden gebracht. Daartegenover zal een aantal
 9 handelingen, anders dan nu het geval is, als strafbaar aangemerkt
 2260 moeten worden, zoals bv het spekuleren met woonruimte. De
 1 afgelopen jaren zijn vooral de kleine kriminaliteit en het vandalis-
 2 me toegenomen. Veel mensen voelen zich door deze ontwikkeling
 3 bedreigd. Het opentrekken van een blik agenten helpt niet deze
 4 ontwikkeling te keren. Vooral in de preventieve sfeer zullen er
 65 maatregelen genomen moeten worden. Tenslotte zijn dit, bij
 6 uitstek, verschijnselen, die samenhangen met de huidige maatschappij.

DAAROM WIL DE PSP:

- 2270 1 1. Schrappen van de bijzondere noodwetgeving die opschorting
 2 van burgerrechten en militaire bijstand aan politieoptreden moge-
 3 lijk maakt.
 4 2. Wettelijke regeling van de bescherming van de privacy. Daar-
 75 naast een wet op de persoonsregistratie, zodat het registreren
 6 van persoonsgegevens alleen kan met een openbare vergunning,
 7 waarin aard en gebruik van gegevens is bepaald en het toezicht is
 8 geregeld.
 9 3. Opheffing van de BVD en andere politieke en militaire inlichting-
 2280 gendiensten.
 1 4. Afschaffing van alle vormen van tuchtrecht.
 2 5. Versterking van openbare parlementaire controle op de politie.
 3 6. Geen aparte gespecialiseerde of gemilitariseerde politie-een-
 4 den met vergaande bevoegdheden, zoals arrestatieteams en anti-
 85 terreur-brigades. Opheffing van de Mobiele Eenheid.
 6 7. Opheffing van de marechaussee en tot die tijd geen bijstand
 7 van militaire politie, aan gemeente- en rijkspolitie. Een verbod op
 8 partikuliere bewakings- en veiligheidsdiensten.
 9 8. Afschaffing van het dragen van vuurwapens bij de surveillance-
 2290 dienst. Strenge en openbare voorschriften voor het gebruik van
 1 vuurwapens door de politie.
 2 9. Meer nadruk op de hulpverlenende taak van de politie. Geen
 3 decentralisatie van de beheersingstaak naar wijkagenten. Geen
 4 medewerking aan burger- en buurtwachten.
 95 10. Een wettelijke regeling van een klachtenprocedure tegen
 6 politieoptreden bij een onafhankelijke instantie. Invoeren van het
 7 dragen van een naamplaatje, door politieambtenaren, met ver-
 8 melding van het dienstonderdeel van de betrokkene.
 9 11. Terugdringen van vrijheidsstraffen en het ontwikkelen van
 2300 alternatieven voor de vrijheidsstraf. Geen uitbreiding van gevangenis-
 1 capaciteit. Uitbreiding van open en half-open strafinrichtingen
 2 ten koste van de gesloten.
 3 12. Afschaffing van de zogenaamde vreemdelingenbewaring.
 4 Geen opsluiting van verslaafden en dienstweigeraars.
 05 13. Rechten van gedetineerden moeten wettelijk worden vastge-
 6 legd.
 7 14. Erkenning van de Belangengroep Wets Overtreders als belan-
 8 genbehartigingsorganisatie met optimale toegang en faciliteiten.

- 9 15. Naast een advocaat kunnen ook andere hulpverleners toe-
 2310 gang tot de cel krijgen, bij insluiting. Met name bij mensen, die
 1 voor het eerst worden ingesloten of in aanraking komen met
 2 justitie, moet gezocht worden naar oplossingen buiten de justitiële
 3 sfeer.
 4 16. Waarborgen voor onafhankelijkheid van advocaten en vrije
 15 advocatenkeuze. Geen eigen bijdragen bij zogenaamde pro deo-
 6 advokatuur. Het uitbouwen van een landelijk netwerk van sociale
 7 rechtshulp.
 8 17. Hulpverlening aan slachtoffers van geweldsmisdrijven. Hierbij
 9 ekstra aandacht voor de opvang van verkrachte vrouwen en
 2320 slachtoffers van incest.
 1 18. Het administratieve deel van de 'vreemdelingen'dienst, zoals
 2 verstrekking van verblijfsvergunningen, weg bij de politie en on-
 3 dergebracht bij de gemeentesekretarie.
 4 19. Verscherping van wetgeving over en strafbaarstelling van
 25 diskriminatie op grond van sekse, seksuele voorkeur, burgerlijke
 6 staat, ras, huidskleur of etnische afkomst. Een actiever vervol-
 7 gingsbeleid als gevolg waarvan uitsluitend de rechter organisaties
 8 die zich in doelstelling of praktijk schuldig maken aan dergelijke
 9 diskriminatie kan bestraffen, verbieden en ontbinden.
 2330 20. Het wettelijk vastleggen van rechten van minderjarigen zoals
 1 het recht om een opleiding, eigen hulpverlener, arts en advocaat
 2 te kiezen en vanaf het twaalfde jaar een ouder/voogd te kiezen bij
 3 ontbinding van relatie tussen ouders. Het wettelijk vastleggen van
 4 rechten van minderjarigen in tehuizen. Erkenning van de Belan-
 35 genvereniging Minderjarigen als vertegenwoordiger van tehuisbe-
 6 woners met optimale toegang en faciliteiten.
 7 21. Versnelde uitbouw van nieuwe vormen van (zelf)hulpverlening
 8 aan jeugdigen.
 9 22. Afschaffing van de opiumwetgeving. Daarop voortlopend
 2340 vrije verkoop van door de overheid op kwaliteit gecontroleerde
 1 cannabis-producten.
 2 23. Het ongedaan maken van de anti-kraakwet, geen uitbreiding
 3 van de bevoegdheden van de politie.
 4 24. Volledige stakingsvrijheid. Geen regulering bij wet.

18. Multi-kulturele samenleving

2350 1
 2
 3 Migranten nemen een ondergeschikte positie in. Zij worden ge-
 4 konfronteerd met diskriminatie; een permanent verschijnsel in
 55 deze samenleving. De werkloosheid en de woningnood is veel
 6 hoger dan gemiddeld. Het betaalde werk dat door hen wordt
 7 verricht is doorgaans eentonig of smerig en laag betaald. Hun
 8 cultuur wordt verdrukt. De rechtspositie van migranten is slechter.
 9 Migranten wordt in veel gevallen geen zelfstandige verblijfsver-
 2360 gunning verstrekt, maar uitsluitend in het kader van het gezin
 1 waartoe zij behoren. De overheid bevestigt dit structureel racisme
 2 door de tweederangs positie van migranten in stand te houden.
 3 Vrijwel dagelijks hebben migranten last van uitingen van racisme,
 4 van vooroordelen en superioriteitsgevoelens. Joodse mensen
 65 worden nog steeds geconfronteerd met anti-semitisme.
 6

7 De sociaal-ekonomische crisis is op zich geen oorzaak van het
 8 toenemen van racisme. In tijden van ekonomische groei en bloei
 9 zijn ook racistische geluiden waar te nemen. Wel ontstaat er
 2370 tijdens een sociaal ekonomische crisis een klimaat van angst,
 1 agressie en perspectiefloosheid, waardoor de diskriminatie kan
 2 toenemen en scherpere vormen kan aannemen. Het georgani-
 3 seerd racisme speelt daarop in door het aanzetten tot vreemdelin-
 4 genhaat met een daadwerkelijke praktijk van bedreigingen, ge-
 75 weld en diskriminatie ten opzichte van migranten en andere
 6 groepen.
 7

8 Nederland is een multi-kulturele samenleving geworden. Dat ver-
 9 eist van ieder een omschakeling in denken en handelen, hetgeen
 2380 met spanningen en problemen gepaard gaat, maar uiteindelijk een
 1 verrijking voor allen betekent. De principiële gelijkwaardigheid
 2 van alle mensen moet uitgangspunt van beleid zijn. De PSP wil toe
 3 naar een verdraagzame samenleving, waar groepen met verschil-
 4 lende kulturen naast en met elkaar leven, en op basis van
 85 gelijkwaardigheid hun identiteit en cultuur kunnen ontwikkelen.
 6 Bestrijding van racisme, fascisme en anti-semitisme is een wezen-
 7 lijk onderdeel van een democratische politiek en dus ook van de
 8 linkse strijd.
 9 Van de overheid is een actief beleid nodig om de tweederangsposi-
 2390 tie van migranten op te heffen: gelijke sociale en politieke rechter,
 1 voor iedereen die in ons land woont. Migranten moeten gelijkkelijk
 2 als iedereen toegang hebben tot betaald werk op alle niveaus,
 3 woningen en kollektieve voorzieningen.
 4

- 95 Voor het opheffen van de structurele achterstanden is juist positieve i.p.v. negatieve diskriminatie, nodig.
 6 De actieve opsporing van illegaal in ons land verblijvende buitenlanders, dient te worden gestaakt.

2400 DAAROM WIL DE PSP:

- 1 1. Een gelijke rechtspositie voor iedereen die in Nederland woont.
- 2 2. Intrekking van de Wet Arbeid Buitenlandse Werknemers.
- 3 3. Migranten moeten meer kans krijgen op de arbeidsmarkt.
- 4 4. Daarom een wettelijke kwoteringsregeling om de achtergestelde positie van migranten op de arbeidsmarkt op te heffen.
- 5 4. Aktief en passief kiesrecht bij alle verkiezingen voor alle ingezetenden van 16 jaar en ouder, ook indien men de nederlandse nationaliteit niet bezit. Geen misbruik van dit kiesrecht om "illegaal" verblijvende mensen op te sporen en een actieve opsporing en vervolging van werkgevers die illegalen in dienst of werven.
- 6 5. Na een jaar verblijf in Nederland voor elk persoon een verblijfsvergunning op individuele basis, zonder inkomenseisen.
- 7 6. Geen belemmeringen bij gezinshereniging. Bij vertrek uit Nederland geen belemmeringen om terug te keren naar Nederland.
- 8 6. Behoud van de opgebouwde rechten voor sociale zekerheid.
- 9 7. Speciale aandacht voor de positie van migranten. Organisatie van taal en andere cursussen, aantrekken van vrouwelijke tolken en opvang voor verlaten en mishandelde vrouwen.
- 2410 8. Naast kategoriale voorzieningen het toegankelijk maken van algemene voorzieningen voor migranten. Faciliteiten voor democratische organisatie van migranten en migranten. Waar het gaat om subsidiering van activiteiten door de overheid komen alle migranten organisaties daarvoor in aanmerking, met uitzondering van eng-nationalistische en fascistische organisaties, die uitgaan van de fundamentele ongelijkwaardigheid van mannen en vrouwen.
- 9 9. Steun aan initiatieven ter bestrijding van racisme en vooroordelen.
- 2430 10. Verscherpte wetgeving en een actiever vervolgingsbeleid op basis waarvan de rechter racistische organisaties kan verbieden en ontbinden. Politie en openbaar ministerie dienen prioriteit te geven aan de opsporing en vervolging van overtredingen van de anti-diskriminatie wetgeving. Groepen of individuen, moeten aangiften kunnen doen bij onafhankelijke meldpunten.
- 35 6. Mensen, die zich bij de uitoefening van hun functie duidelijk diskriminerend uitlaten of zo optreden, dienen vervolgd te worden en worden zonodig uit hun functie gezet.
- 9 11. Voldoende faciliteiten voor bevolkingsgroepen met een eigen cultuur en taal. Betere verspreiding van de faciliteiten zoals opleidingsmogelijkheden en landelijke gerichte organisaties.

19. Binnenlands bestuur

- Nederland is slechts gedeeltelijk gedemocratiseerd. Met name in de ekonomie is geen sprake van democratie. Vanuit de ekonomie wordt ondemocratische druk uitgeoefend op de besluitvorming van bestuurders. Ondanks dat ze door het volk gekozen zijn ontwikkelen veel vertegenwoordigers zich tot bewuste belangenbehartigers van machtige groepen ten koste van de grote meerderheid van de bevolking. De parlementaire democratie (Tweede Kamer, provinciale staten, gemeenteraad) is volstrekt onvoldoende om de bevolking zeggenschap te kunnen geven over zaken die haar aangaat. In plaats van verdergaande democratisering van besluitvorming wordt de bevolking de fopspeen van de inspraak voorgehouden. De afloop van de Brede Maatschappelijke Discussie is een wrang, maar helaas niet het enige, voorbeeld van de manier waarmee bestuurders hiermee omgaan: de bevolking denkt invloed te hebben, de bestuurders weten wel beter. Op deze manier wordt de parlementaire democratie misbruikt als legitimering van in wezen autoritaire beslissingen die de bestaande machtsverhoudingen bestendigen.
- 65 Bovendien probeert de landelijke overheid, maar al te vaak met sukses, gemeenten en provincies tot een willoos verlengstuk te maken van haar politiek. Dat gebeurt met name door enorme bezuinigingen op de financiële middelen en door sterk gedetailleerde voorschriften op punten, die naar lagere overheden worden gedecentraliseerd, zonder de daarbij noodzakelijke financiële middelen te leveren. Daarnaast gebeurt dat nog altijd door de zo langzamerhand archaisch geworden regeringsbenoemingen van burgemeesters en van commissarissen van de koningin. Daarmee komt het werkelijke bestuur verder van de mensen af te staan, wordt ondoorzichtiger en nog minder beïnvloedbaar.
- 2470 De parlementaire democratie moet worden uitgebreid met vormen van directe democratie en democratisering van de ekonomie. Decentralisatie waar dat mogelijk is en volledige openbaarheid moet het bestuur doorzichtiger en meer door sociale strijd beïnvloedbaar maken. De autonomie van gemeenten en provin-

- 1 cies moet worden uitgebreid. Zij moeten in staat zijn om hun
 2 inwoners een hoog peil van kollektieve voorzieningen en een zo
 3 groot mogelijke zeggenschap te bieden. In het gemeentelijk beleid
 4 moet ruimte zijn voor direkte democratie in buurten. Gemeenten
 85 en provincies moeten een eigen werkgelegenheidsbeleid kunnen
 6 voeren, ook door het oprichten van eigen bedrijven. Ze moeten in
 7 maatschappelijke conflicten openlijk partij kunnen kiezen voor de
 8 loonafhankelijken en uitkeringsgerechtigden, de huurders, de
 9 slachtoffers van milieuverontreiniging e.d.
- 2490 De PSP verzet zich tegen het voortbestaan van de monarchie.
 1 Het koningshuis is een in wezen autoritaire bestuursvorm die niet
 2 past in een democratische samenleving. Als nationalistisch symbool
 3 veronderstelt ze een niet bestaande eenheid van het volk en
 4 depolitiseert en bestendigt daarmee de huidige machtsverhoudingen.

95
 6
 7 **DAAROM WIL DE PSP:** 1. Maximale actieve en passieve openbaarheid van bestuur, waarbij de privacy wel beschermd dient te worden. Het parlementaire enqueterecht wordt drastisch uitgebreid (ook in raden en staten).

- 1 2. Ongedaan maken van de bezuinigingen op het gemeente- en provinciefonds.
- 2 3. Gemeentelijke belastingen en tarieven worden naar draagkracht geheven kunnen worden.
- 4 4. Geen belemmeringen voor het oprichten en handhaven van gemeentelijke en provinciale bedrijven. Regelmatig terugkerende werkzaamheden in opdracht van bestuurslagen mogen niet om bezuinigingsredenen worden uitbesteed aan partikuliere bedrijven.
- 2510 5. Decentralisatie van beslissingsbevoegdheden naar een zo laag mogelijk nivo met garanties voor vrijheden en rechten van minderheden. Binnengemeentelijke decentralisatie door overdracht van bevoegdheden aan organen van betrokkenen, zoals buurtgroepen die hun buurt in zelfbeheer nemen en aan buurtvergaderingen verantwoordelijk afleggen.
- 6 6. Geen vierde bestuurslaag. Bij gemeentelijke of provinciale grenswijzigingen en herindeling zijn zowel sociaal-ekonomische als culturele samenhang en decentralisatie uitgangspunt.
- 8 8. Inwonersaantal op zich geen reden voor opheffing gemeenten.
- 2520 7. Aktief en passief kiesrecht voor alle ingezetenen vanaf 16 jaar, uitgezonderd diplomatieke en militaire vertegenwoordigingen.
- 1 8. Afschaffing van verbod van last en ruggespraak voor afgevaardigden. Zetels horen toe aan de politieke partijen waarvoor zij uitkomen. Die partijen kunnen hun afgevaardigden desgewenst tussentijds vervangen.
- 25 9. Belangen- en aktiegroepen worden opgenomen in advieslichamen op hun terrein.
- 8 10. Democratisering van de ambtenarenapparaten, gericht op verbeteren van de doorzichtigheid voor het publiek en het afbreken van de hiërarchie en burokratie binnen deze apparaten.
- 2530 11. Afschaffen van de monarchie. Regering en voorzitter van de Tweede Kamer nemen de representatieve en formele taken (voor zover nodig) over.
- 4 12. Afschaffen van de functies burgemeester en kommissaris van de koningin. Voorzitters van raden en staten worden uit hun midden gekozen.
- 35 13. Afschaffen van de Eerste Kamer.
- 7 14. Tegen iedere vorm van distriktenstelsel. De vertegenwoordigende organen worden gekozen op basis van evenredige vertegenwoordiging zonder kiesdrempel.

20. Landbouw

- Na twintig jaar is het Europese landbouwbeleid op verschillende punten helemaal vastgelopen. In de melkveehouderij is de superheffing ingevoerd om de poeder en boterbergen niet volledig tot de hemel te laten groeien. In de akkerbouw worden de graanprijzen tot onakseptabel niveau afgebroken omdat er ook al te veel graan is. De bodem, grond- en oppervlaktewateren blijken in een aantal gebieden reeds grotendeels vergiftigd door overbemesting, reden om uitbreiding van de intensieve veehouderij via een interimwet aan banden te leggen. Maar met het trekken aan de noodrem is er nog geen ander landbouwbeleid.
- 2550 De Nederlandse landbouw wordt gekenmerkt door een voortgaande mechanisatie, schaalvergroting en intensivering. Dit gaat samen met een wegsanering van bedrijven, een drastische afname van het aantal werkenden in de landbouw en een overmatige belasting en vervuiling van het milieu door een hoog energieverbruik, overbemesting en gebruik van bestrijdingsmiddelen.
- 2560 Het tot nu toe gevoerde beleid heeft het proces versterkt en de boeren gedwongen om steeds meer hun kosten per produktie-eenheid te verlagen en hun opbrengsten te verhogen. Om de kosten te verlagen worden lange werkweken gemaakt en worden op de meeste bedrijven de meewerkende echtgenote en kinderen inge-

7 zet als onbetaalde arbeidskrachten. De netto-inkomens op de
8 landbouwbedrijven lopen sterk uiteen. Voor het gemiddelde be-
9 drijf zijn de landbouwprijzen te laag om een redelijk uurloon te
2570 verkrijgen.

1 Bedrijfsvergroting en specialisatie hebben geleid tot een steeds
2 grotere afhankelijkheid van banken en industrie en maken de
3 boeren in feite steeds minder een zelfstandige ondernemer(ster).
4 De risico's van een groot gespecialiseerd bedrijf leiden ertoe dat
75 de boeren bovendien in hun bedrijfsvoering steeds meer voor-
6 schriften en richtlijnen krijgen vanuit die industrie.

7 Het landbouwbeleid heeft niet alleen gevolgen voor de hierbij
8 betrokken Nederlandse en EG-boeren. Dumping van de structure-
9 le overschotten op de wereldmarkt leidt tot scherpe daling van de
2580 prijzen. Landen in de Derde Wereld, van wie de export voor een
1 groot deel uit zo'n overschotproductie bestaat, zijn hiervan recht-
2 streeks de dupe. Ook het gebruik van krachtvoer uit de Derde
3 Wereld heeft ertoe geleid dat in een aantal landen de verbouw van
4 deze gewassen voor de export de produktie van voedsel voor de
85 eigen bevolking verdrong.

6 De PSP wil een beleid dat structureel anders is en dat geen
7 noodsprongen behoeft om de opgeroepen overproductie en milieuv-
8 vervuiling in zijn excessen enigszins aan banden te leggen. Het
9 beleid moet gericht zijn op een milieuverantwoorde planmatige
2590 produktie, op goede arbeidsomstandigheden en arbeidstijden en
1 een verruiming van de werkgelegenheid in de landbouw. Voor de
2 afgesproken produktie moeten prijzen vastgesteld worden waar-
3 mee een redelijk inkomen verdiend kan worden. Dat moet gekop-
4 peld worden aan een gegarandeerd minimuminkomen. De huidige
95 gezinsbedrijvenstructuur waarbij gebruik wordt gemaakt van on-
6 betaalde arbeidkrachten mag geen uitgangspunt van beleid zijn.

7 Het gaat erom voor boeren en boerinnen een gelijkwaardige
8 positie op het bedrijf mogelijk te maken tot samenwerkingsver-
9 banden te komen waarbij elke deelnemer een eigen inkomen kan
2600 verwerven. De produktie moet meer gericht worden op zelfvoor-
1 ziening per regio. De grootte van de regio hangt samen met het
2 soort produkt. Internationale afspraken moeten voor een even-
3 wicht in de wereldmarkt zorgen, waarbij de Derde Wereld een
4 eigen onafhankelijke positie heeft. Een van de structurele basis-
05 voorwaarden bij het beleid is dat (de zeggenschap over het
6 gebruik en beheer van) de grond in gemeenschapshanden komt
7 (met zeggenschap van de gebruiker). Het is voor de boeren
8 bovendien goedkoper om grond van de gemeenschap in gebruik
2610 te hebben.

1 Belangrijk hierbij is dat er een vestigingsbeleid komt, waarbij met
2 name de boeren zelf een grote stem hebben. Verder is het voor
3 boeren van belang dat de overheid hen steunt bij het overnemen
4 van bedrijven.

15 Het wordt langzamerhand wijd en zijd duidelijk hoe schadelijk de
6 huidige landbouw is voor het milieu. Een voorbeeld is de bijdrage
7 van de intensieve veehouderij, met zijn mestoverschoten, aan de
8 vervuiling van het grondwater en de zure neerslag. De bodem-
9 vruchtbaarheid loopt terug en de ziektedruk in de veehouderij
2620 loopt op.

1 De PSP vindt deze landbouwmethoden de verkeerde kant op
2 gaan. Er moet gezocht worden naar mogelijkheden van de ont-
3 wikkeling van een milieuvriendelijke landbouw die zowel voor de
4 boer als voor het milieu toekomst biedt en de belangen van de
25 Derde Wereld mede prioriteit geeft. Daarvoor zijn al aanzetten
6 aanwezig, zowel in ideevorming over een geïntegreerde landbouw
7 als in de praktijk.

8 Op verschillende plaatsen zijn boeren en natuurbeschermers in
9 een soort bondgenootschap bezig samen te zoeken naar een
2630 goed samengaan van landbouw en natuur. De PSP wil dat er
1 krachtig werk wordt gemaakt van het ontwikkelen van een geïnte-
2 greerde landbouw.

35 DAAROM WIL DE PSP:

6
7 1. Een planmatige produktiebeheersing, met niet alleen afspraken
8 over de omvang van produktie, maar ook over prijzen die de
9 mogelijkheid moeten bieden voor een redelijk inkomen voor een
2640 gemiddeld bedrijf.

1 2. Een gegarandeerd individueel minimuminkomen voor de land-
2 en tuinbouw.

3 3. Grond in gemeenschapshanden. Over gebruik en beheer van de
4 grond zoveel mogelijk zeggenschap door gebruikers. Een vesti-
45 gingsbeleid waarin de boeren een grote stem hebben.

6 4. Doorbreking van de sektorale belangenstrijd tussen landbouw-
7 organisaties en natuurbeschermingsorganisaties door een gerich-
8 te stimulering en ontwikkeling van de geïntegreerde landbouw.
9 Ondersteuning en bevordering van plaatselijke samenwerkings-
2650 verbanden van boeren en natuurbeschermers.

1 5. Bevordering van een cooperatieve bedrijfsvoering, waarbinnen
2 alle deelnemers, met name de meewerkende echtgenoten, een

3 eigen inkomen kunnen verwerven.

4 6. De landbouwproduktie in principe richten op zelfvoorziening.

55 7. Beperking invoer van krachtvoer uit de Derde Wereld.

6 8. Geen afzet van hier verboden bestrijdingsmiddelen en produk-
7 ten in de Derde Wereld.

8 9. Bevordering en uitbreiding van biologische teelt- en bestrij-
9 dingsmethoden en een drastische beperking van chemische be-
2660 strijdingsmiddelen, overbemesting en gebruik van krachtvoer.

1 10. Het bevorderen van een gemeenschappelijk gebruik van
2 landbouwwerktuigen.

3 11. In de landbouwvoorlichting aandacht voor alternatieve oplos-
4 singen voor landbouwproblemen van boeren.

65 12. Het terugdringen van de greep van de agribusiness (land-
6 bouw-industrieel komplot) op de boeren.

7 13. Wettelijke aan strenge banden leggen van legbatterijen, ket-
8 tingzeugen- en kistkalvermesterijen.

9 14. Prioriteit voor administratieve ruilverkavelingen boven verka-
2670 velingen die gepaard gaan met verregaande ingrepen in een
1 gebied.

2 15. Het verplicht stellen van een milieu-effectenrapportage bij
3 landinrichtingsprojecten.

4 16. Meer geld beschikbaar stellen voor beheers- en onderhoudso-
75 vereenkomsten met in principe voor elke boer het recht om zo'n
6 overeenkomst af te sluiten.

2680 21. Natuur en landschap

1 De erkenning van de negatieve effecten van bepaalde ekonomi-
2 sche ontwikkelingen op milieu, natuur en landschap heeft niet
3 geleid tot een structureel ander economisch beleid. Het verdwij-
4 nen van planten- en diersoorten en de afname in variatie in de
85 natuur en variatie en herkenbaarheid van het landschap is zicht-
6 baar en aantoonbaar.

7 De kwaliteit van natuur en landschap in de zin van soortenrijk-
8 dom, variatie, gebruiksmogelijkheden, samenhang, kulturhistori-
9 sche gegroeidheid e.d. is niet eenduidig in waarden uit te drukken.
2690 Het is een politieke keuze welke waarde men aan natuur en
1 landschap toekent. Volgens de PSP is de vraag hoe de samenle-
2 ving dient te handelen een politieke, die niet op basis van ekologi-
3 sche noch van andere wetenschappelijke kennis kan worden
4 beantwoord.

95 In een economisch systeem waarbij zeggenschap over de grond
6 gekoppeld is aan eigendom, gaat de hoofdactiviteit van de na-
7 tuurbescherming zitten in het in eigendom verwerven van gronden
8 waaraan men bepaalde natuurlijke en/of landschappelijke waar-
9 den toekende. Die opstelling is uitermate defensief, richt zich niet
2700 op de oorzaken van de gekonstateerde achteruitgang en past
1 prima in het heersende economische denken waarbij het scheiden
2 van wonen, werken en recreëren als het meest rendabel wordt
3 gezien.

05 Deze natuurbehoudsstrategie loopt echter stuk doordat buiten de
6 beschermde gebieden de ontwikkelingen onbelemmerd door-
7 gaan, natuur en landschap daar min of meer vogelvrij verklaard
8 zijn en de milieuvervuiling niet bij de grenzen van natuurgebieden
9 stopt. Vanaf het begin van deze eeuw hebben natuurbescher-
2710 mingsorganisaties en later de overheid zich met natuur- en land-
1 schapsbescherming bezig gehouden. Zij richten zich echter niet
2 op de oorzaken maar voornamelijk op de verdediging van een
3 aantal daarvoor aangewezen en aangekochte beschermingsgebie-
4 den. Schuchtere pogingen om tot een (beperkte) integratie van
15 maatschappelijke en economische activiteiten met natuur en
6 landschap te komen, zoals via beheersovereenkomsten met boe-
7 ren en in nationale landschappen worden in het huidige bezuini-
8 gingsbeleid als eerste weer teniet gedaan.

9 De PSP vindt dat natuur en landschap geen zaken zijn die zich
2720 gescheiden van menselijke activiteiten moeten ontwikkelen en
1 waar mensen alleen in de vrije tijd naar toe kunnen. Natuur en
2 landschap moeten een integraal onderdeel uitmaken van het
3 dagelijks bestaan van mensen, zowel waar zij wonen en werken
4 als waar zij recreëren. De natuurbescherming moet zich niet
25 alleen richten op de natuur die zij waardevol vindt, maar op alle
6 natuur en landschap en onderzoeken hoe een nieuwe in deze tijd
7 passende functionele natuur kan worden ontwikkeld.

9 DAAROM WIL DE PSP:

2730 1. Doorbreking van de sektorale en defensieve benadering van
1 natuur en landschap. Een geïntegreerde aanpak van de bescher-
2 ming van natuur en landschap met andere maatschappelijke en
3 economische activiteiten, die zich in elke plaats en situatie in
4 andere verhoudingen kunnen voordoen.

35 2. Minder prioriteit voor de aankoop van nieuwe natuurgebieden,
6 maar het richten van de aandacht en financiën op beheer en
7 gebruik van alle natuur en landschap binnen en buiten reservaten.
8

- 9 3. Stopzetten van de verkoop van domeingronden om het natuur-
2740 en landschapsbeleid te financieren, maar daarvoor weer een apar-
1 te begrotingspost opnemen.
2 4. Het weer instellen van de gelden voor nationaal landschapsbe-
3 leid en vervolgens omzetting daarvan in een provinciaal beleid,
4 waarbij deze gelden in het hele provinciale grondgebied kunnen
45 worden ingezet.
6 5. Alleen toestaan van bestrijding van planten en verjagen van of,
7 indien strikt noodzakelijk, jacht op dieren bij aantoonbare overlast
8 en/of ziekteverschijnselen. Zorgdragen voor een grote variëteit in
9 milieutypen in bebouwingsvormen en materiaalgebruik.
2750 6. Stimuleren van veelvormige gebruiksmogelijkheden van de
1 natuur in stad en landelijk gebied.
2 7. Het geven van een wettelijke basis aan de afstemming van
3 maatschappelijke en economische activiteiten met de natuurlijke
4 en landschappelijke ontwikkelingen. Prioriteit daarbij heeft de
55 totstandkoming van een Waddenwet.
7 8. Het stimuleren van nieuwe natuur- en landschapontwikkelin-
7 gen.
8 9. Het bevorderen en subsidiëren van het afsluiten van beheers-
9 en onderhoudsovereenkomsten voor landschapselementen door
2760 partikulieren en instanties.

22. Energie

- 6 De energievoorziening neemt een belangrijke plaats in in de
7 maatschappij. De huidige welvaart is grotendeels gebaseerd op
8 een omvangrijk gebruik van goedkope energie. Macht over deze
9 sektor geeft veel macht in andere sectoren van de economie. Het
2770 is dan ook niet verwonderlijk dat juist hier de (machts)koncentra-
1 tie in grote ondernemingen ver gevorderd is. Het energiebeleid van
2 de overheid staat onder sterke invloed van deze grote energie-
3 concerns (In Nederland vooral Shell en Esso).
4 De energieopwekking vindt in Nederland voor bijna 95% plaats
75 door verbranding van aardgas, olie en steenkool. Schadelijk is
6 vooral de luchtverontreiniging (zure regen!). Steenkoolverbrand-
7 ing gaan bovendien met afvalproblemen gepaard. Als "oplos-
8 sing" voor deze problemen en voor de te verwachten energie-
9 schaarste wordt voor kernenergie gepleit, als een "goedkope en
2780 veilige" energiebron.
1 Maar kernenergie brengt al bij geringe toepassingen gevaren met
2 zich mee voor mens en milieu over een zeer lange periode. De
3 veiligheidsmaatregelen bij kernenergie kunnen leiden tot een auto-
4 ritaire staat die de individuele vrijheid en democratische verwor-
85 heden aantast. De mogelijkheid om de kerntechnologie te
6 gebruiken voor militaire doeleinden vormt bovendien een ernstige
7 bedreiging voor de wereldvrede.
8 Onder druk van een heftig en breed verzet werd enkele jaren
9 geleden de Brede Maatschappelijke Diskussie georganiseerd. De
2790 konklusie van deze BMD leek sterk op de eisen van de energiebe-
1 wegiging; geen kernenergie, besparingspolitiek opvoeren, ruim
2 baan voor decentrale opwekkingsmethoden en stromingsbron-
3 nen. De regering-Lubbers heeft de BMD echter aan de kant
4 geschoven.
95 Kernenergie staat opnieuw op de agenda, kolen zullen in toene-
6 mende mate worden ingezet. De problemen van het radioactieve
7 afval worden doorgegeven aan volgende generaties. Decentrale
8 gekombineerde opwekking van elektriciteit en warmte, wind- en
9 zonne-energie, waterkracht en bio-gas krijgen geen echte kan-
2800 sen.
1 Ook de verdeling van onderzoeksgelden ten behoeve van energie-
2 opwekking weerspiegelt deze opstelling.
3
4 Op het gebied van energiebesparing blijft Nederland achter bij bijv.
05 Scandinavië, waar de isolatienormen in de woningbouw veel
6 scherper zijn. Grootverbruikers van energie betalen nog altijd veel
7 minder per eenheid energie dan kleine verbruikers. Dat werkt
8 verspilling in de hand.
9 De regering onderneemt niets om het patroon van productie en
2810 consumptie te veranderen. Energieverslindende productie van
1 wegwerpverpakkingen en andere eenmalige of aan snelle slijtage
2 onderhevige produkten wordt niet tegengegaan. Automobilisten
3 wordt opgeroepen om loodvrije benzine te gaan tanken, maar een
4 beleid om het autogebruik af te remmen ontbreekt. De afbraak
15 van het openbaar vervoer gaat verder.
6
7 In een zo maatschappelijk belangrijke sektor als de energievoor-
8 ziening zou bij uitstek van democratische besluitvorming sprake
9 moeten zijn. Dat is niet het geval. In de NV Gasunie voeren Esso
2820 en Shell samen met het Ministerie van Economische Zaken een
1 puur op het maken van miljarenwinsten gericht beleid. De olie- en
2 kolenmarkt is vrijwel geheel partikulier. De elektriciteitssector
3 wordt zodanig gereorganiseerd dat provincies en gemeenten nog
4 minder te vertellen krijgen, Economische Zaken des te meer. De

25 formele democratische controle van het parlement schiet bij een
6 dergelijke machtsconcentratie tekort. Temeer daar adviesraden,
7 onderzoeksinstituten e.d. eenzijdig zijn samengesteld.

- 8
9 De PSP vindt dat dit wanbeleid zo snel mogelijk moet worden
2830 omgebogen. Kernsplijting voor energiedoeleinden is, waar ook ter
1 wereld, levensgevaarlijk en dus onaanvaardbaar. De miljarden-
2 verslindende ontwikkeling van kernfusie moet stopgezet worden.
3 Het levert voor een deel soortgelijke problemen op als kernsplijting.
4 De inzet van steenkool moet niet uitgebreid worden vanwege de
35 milieuproblemen. Een zo groot mogelijk deel van de energievoor-
6 ziening moet komen uit bronnen die niet opraken zoals zon en
7 wind. Het plan van de Bezinningsgroep Energiebeleid (1984) is
8 daarvoor een goede leidraad. Met dit plan wordt bereikt dat
9 2000 reeds 50% van de elektriciteitsproductie op decentrale,
2840 milieuvriendelijke wijze plaatsvindt, en tegelijkertijd een deel van
1 de warmteproductie. De bouw van grote elektriciteitscentrales is
2 tot die tijd overbodig.
3 Daarnaast moeten de investeringen in energiebesparing worden
4 opgevoerd en energiebesparende (bouw)voorschriften worden
5 verscherpt. Energiebesparing moet ook bevorderd worden door
6 verschuivingen in de productie- en consumptiestructuur.
7 De energiesector moet ingrijpend worden gedemocratiseerd, en
8 gedecentraliseerd als dit de energiebesparing ten goede komt.
9 Een en ander moet worden vastgelegd in een nationaal energie-
2850 plan. Daarin worden de bijdragen van verschillende energiebron-
1 nen, het energieonderzoek en de structuur van de energievoor-
2 voorziening geregeld.

DAAROM WIL DE PSP:

- 55
6 1. Geen kernenergie. Nederland uit de Kalkar- en SuperPhenix-
7 projecten. Onmiddellijke sluiting van de kerncentrales te Borssele
8 en Dodewaard en het Ultra-Centrifuge-komplex te Almelo. Stop-
9 zetting onderzoek in Petten m.b.t. kernenergie voor energieop-
2860 wekkingsdoeleinden. Geen nieuwe kerncentrales.
1 2. Geen bovengrondse opslagplaatsen voor nieuw radio-actief
2 afval van kerncentrales. Datgene wat reeds in de kerncentrales
3 geproduceerd wordt bij de kerncentrales zelf opgeslagen.
4 Radioactief afval van buiten de energiesector (bijv. ziekenhuizen)
65 wordt apart opgeslagen. Productie van dergelijk afval tot het
6 uiterste beperken door strenge eisen bij vergunningen. Geen
7 proefboringen voor permanente opslag van radio-actief afval.
8 3. Verzet van de Nederlandse regering tegen kernenergie(plan-
9 nen) in andere landen, met name de buurlanden. Geen uitvoer van
2870 nucleair materiaal en kennis op nucleair gebied. Geen invoer van
1 elektriciteit wanneer dat in het buitenland kerncentrales rendabe-
2 ler maakt.
3 4. Krachtige bevordering van energiebesparing, zowel in huishou-
4 dens, instellingen, vervoerssector als produktiebedrijven.
5 Invoering van de Scandinavische normen voor isolatie van wonin-
6 gen.
7 5. Stimulering van toepassing van warmte-kracht koppeling, wind-
8 en zonne-energie, waterkracht en bio-gas. Nutsbedrijven krijgen
9 hiervoor dezelfde investeringssteun als partikuliere ondernemin-
2880 gen. Aardgas voor warmte-krachtinstallaties wordt tegen dezelf-
1 de prijs geleverd als aan de grote elektriciteitscentrales.
2 6. Energiebronnen, energieproductie en -distributie zoveel moge-
3 lijk in gemeenschapshanden, zodat de baten geheel aan de
4 gemeenschap komen. De NAM en de NV Gasunie worden als
85 eerste genationaliseerd. De elektriciteitssector wordt ingrijpend
6 gedemocratiseerd. KEMA, ECN en SEP komen onder directe
7 controle van het parlement. Lokale en regionale energiediensten
8 gaan een belangrijke rol spelen bij distributie, opwekking in kleinere
9 eenheden en activiteiten m.b.t. doelmatig energieverbruik. Zij
2890 moeten zelf het initiatief nemen tot de bouw van decentraal
1 vermogen.
2 Milieuvriendelijke eigen opwekking van elektriciteit door indivi-
3 duen en instellingen moet echter niet worden tegengewerkt wan-
4 neer het nutsbedrijf niet hetzelfde kan bieden. De teruglevertarie-
95 ven worden opgetrokken tot 85% van de tarieven die de leveran-
6 cier zelf moet betalen voor ingekochte elektriciteit.
7 7. Een zo beperkt mogelijk gebruik van steenkool. Bovendien
8 strenge milieunormen, zodat de verontreiniging met stof en SO₂
9 aanzienlijk afneemt.
2900 8. Voor grootverbruikers wordt levering en prijs van aardgas en
1 elektriciteit voor produktiedoeleinden bepaald aan de hand van
2 maatschappelijke noodzaak en wenselijkheid van de betreffende
3 productie. Vooruitlopend hierop opheffing van de tariefverschillen
4 tussen klein- en grootverbruik. Afschaffing van het vastrecht.
05 Verlaging van de aardgasprizen voor kleinverbruik.
6 9. Aanlanding van LPG uit de Noordzee per pijpleiding vanaf een
7 eventueel daarvoor aangelegd eiland. Vervoer LPG zoveel moge-
8 lijk per pijpleiding. Weren van LPGstations uit de bebouwde kom.
9 Beperking van het kleingebruik, concentratie toepassing in petro-
2910 chemie en elektriciteitsopwekking.

23. Kunst en cultuur

Grote delen van de kunst kunnen in de huidige maatschappij slechts plaatsvinden onder voorwaarden van de vrije ondernemingswijze productie: de film, video en platenindustrie. De rol van de overheid is aanvullend met het verstrekken van subsidies aan die delen van de kunst, die voor de commercie (nog) niet interessant zijn. Scheppende en vernieuwende kunst wordt echter maar mondjesmaat gesteund. De bezuinigingen op kunst werken vernieuwingen tegen.

De PSP vindt dat het maken en beleven van kunst bereikbaar moet zijn voor iedereen. Groepen die nu weinig toegang tot de kunst hebben moeten kunnen optreden als opdrachtgever of zelf aan kunst kunnen deelnemen. Gelukkig ontwikkelt er zich in weerwil met het kunstbeleid in de marge een alternatief circuit, waarin creatieve vernieuwing en maatschappijkritiek vorm krijgt. De PSP wil juist kansen geven aan dergelijke ontwikkeling en nieuwe kunstvormen zo veel mogelijk toegankelijk maken.

Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat kunstenaars zich volledig kunnen uiten los van commerciële invloed. Daartoe is het nodig dat kunstenaars bestaanszekerheid wordt verschaft. Zo ontstaan ook eerder voorwaarden voor een creatieve kunstbeleving. Kunst kan dan ook meer gaan dienen als middel om inzicht te krijgen in de maatschappij.

DAAROM WIL DE PSP:

1. Meer steun aan kleine, vernieuwende gezelschappen en kunstenaarskollektieven. Meer steun aan niet-kostendekkende uitvoeringen en vormen van werktheater. Geen censuur op kunstuitingen bij het toekennen van subsidies.
2. Verlaging van de eigen inkomstenstoets in de BKR, zonder belemmeringen voor vrouwelijke kunstenaars (zoals materiaalvergoeding gekoppeld aan kostwinnerschap). Kunst die door deze regeling tot stand komt moet (zoals via artotheken) voor iedereen toegankelijk gemaakt worden.
3. Een regeling waarbij in de begroting van alle door de overheid gefinancierde voorzieningen en bouwprojecten van enige omvang minstens 1% aan kunst of het betrekken van kunstenaars uitgegeven wordt. Daardoor kunnen kunstenaars werkzaam zijn in opdracht van bijv. welzijnsinstellingen.
4. Steun aan projecten waarin professionele kunstenaars steun geven en samenwerken met amateurgroepen.
5. Democratisering en openbaarheid van alle overheidslichamen op het gebied van kunst en cultuur, met vertegenwoordiging van kunstenaarsbonden.
6. De toegang tot musea gratis. Elk groot museum een edukatieve dienst.
7. Gratis abonnement op de openbare bibliotheek. Terugdraaien van de bezuinigingen en uitbreiding van brochureafdelingen en benutting van de mogelijkheden van nieuwe media (zoals Viditel en video). Voor het uitlenen van boeken, platen en banden krijgen de auteurs betaald.
8. Handhaving van de verticale prijsbinding van boeken. Uitbreiding van het net van openbare artotheken.
9. Kunst op straat vrij. Bevordering van muurschilderprojecten. Uitbreiding van oefenruimten en presentatiepodia.

24. MEDIA

Er bestaat in Nederland vrijheid van meningsuiting. Toch hebben niet alle maatschappelijke groepen dezelfde toegang tot-informatiedragers, zoals kranten, radio en TV.

De invloed van journalisten op het redactionele beleid is vaak gering. Nog veel te veel is niet een optimale informatievoorziening, maar het maken van (leden)winst uitgangspunt bij de meeste media. Het gevolg is kleurloze middelmaat en bevestiging van bestaande vooroordelen. Door de toename van de technologische mogelijkheden en via de sateliet krijgen we straks een aanzienlijk vergroot aanbod op het beeldscherm. Voor de informatievoorziening zou zo'n ontwikkeling gunstige effecten kunnen hebben maar wordt nu echter overheerst door de commercie.

De PSP vindt het een democratisch recht, dat iedereen goede informatie kan geven en krijgen over wat maatschappelijk voor hen van belang is. Een pluriform en breed media-stelsel is daarvoor noodzakelijk. Alle media-vormen moeten kunnen bestaan, zonder afhankelijk te zijn van commerciële belangen. Er zullen voorwaarden geschapen moeten worden voor meer diepgang en verscheidenheid van aanbod op schrift, beeld en geluid.

DAAROM WIL DE PSP:

1. Afschaffing van kijk- en luistergeld en een symbolisch lidmaat-

schap van een omroepvereniging. Gratis aansluiting op de kabel met in ieder geval de zenders die met een normale antenne op te vangen zijn. Een basispakket oproepbare tekstinformatie en gratis abonnement op de bibliotheek. Bekostiging naar draagkracht door financiering uit algemene middelen.

2. Geen privatisering van het facilitair bedrijf van de NOS en oprichting van lokale/regionale facilitaire bedrijven Omvorming van het bedrijfsfonds voor de pers tot een subsidie-fonds voor de media.
3. Voor zendtijd en subsidie komen alleen omroepen en bladen in aanmerking die een democratisch statuut hebben dat zeggenschap toekent aan redactie, personeel en leden/abonnees.
4. Ontkoppeling van lidmaatschap van de omroep en het abonnement op de programmagids. Algemene omroepen krijgen evenveel zendtijd als ze meer dan 100.000 leden hebben en een specifieke identiteit vertegenwoordigen.
5. Uitbreiding van radio- en TV-zendtijd ten bate van verdieping en verbreding van het informatieve en kulturele aanbod. Bevordering en uitbreiding van lokale en regionale omroepen die door de rijksoverheid gefinancierd worden.
6. Kabelnetten in gemeenschapshanden. Tegengaan van commerciële exploitatie van kabels. Gebruik van mogelijkheden van kabel voor plaatselijke programma's met ruime toegang voor belangengroepen.
7. Afbreken van de monopoliepositie van westerse persbureaus en daadwerkelijke steun aan een persburo voor de derde wereld.
8. Concentratie van mediadragers moet worden tegengegaan middels anti-trustbepalingen in mediawetgeving.
9. Het uitbannen van commerciële reclame. Vooruitlopend hierop het bevorderen van onafhankelijke konsumentenvoorlichting en ideële reclame.

Vervolg van pagina 11

- Vooruitlopend op afschaffing van het leger:
 - afschaffing van het kazernesysteem, volledige gelijkstelling van soldaten en erkende gewetensbezwaarden aan burgers, zowel wat inkomens betreft als rechtspositie;
 - afschaffing van de militaire rechtspraak;
 - volledig recht dienst te weigeren, zonder de verplichting van vervangende dienst;
 - volledig recht van soldaten om te weigeren bij specifieke onderdelen te werken of specifieke opdrachten te vervullen.

3480	05	6	7	8	9	4610	1	2	3	4	15	6	7	8	9
2	7	8	9	4640	1	2	3	4	45	6	7	8	9	4650	
4	9	4670	1	2	3	4	75	6	7	8	9	4680	1	2	
6	4700	1	2	3	4	05	6	7	8	9	4710	1	2	3	
8	1	2	3	4	35	6	7	8	9	4740	1	2	3	4	
9	3	4	65	6	7	8	9	4770	1	2	3	4	75	6	
3670	95	6	7	8	9	4800	1	2	3	4	05	6	7	8	
2	7	8	9	4830	1	2	3	4	35	6	7	8	9	4840	

Vervolg van pagina 1

Rond 20 november verschijnt de tweede kongreskrant, waarin de belangrijkste wijzigingsvoorstellen (eerste categorie), en de kandidaten van de afdelingen zijn opgenomen. De partijraad heeft besloten dat deze kongreskrant alleen nog maar aan abonnees van On(s) Genoegen zal worden toegezonden. Leden, die On(s) Genoegen normaal niet ontvangen, en toch de tweede kongreskrant willen hebben, kunnen deze (liefst voor 10 november) per briefkaart aanvragen bij het partijburo. Mocht de stroom amendementen echter erg groot zijn, dan kan deze kongreskrant enkele dagen later verschijnen dan gepland.

De overige amendementen (zg. tweede en derde categorie) worden opgenomen in de derde kongreskrant, die alleen aan de afgevaardigden zal worden toegezonden. Deze krant verschijnt enkele dagen na de tweede kongreskrant.

Na het verschijnen van deze kranten zullen weer afdelingsvergaderingen gehouden worden. Voor een actieve deelname aan deze vergaderingen is het bezit van een tweede kongreskrant noodzakelijk.

Een lange tekst als een ontwerp-verkiezingsprogramma geeft altijd veel aanleiding tot kleinere of grotere wijzigingsvoorstellen vanuit de afdelingen. Bedenk bij het maken van wijzigingsvoorstellen echter wel, dat we moeten proberen te voorkomen, dat goede amendementen verloren gaan in een eindeloze stroom van wijzigingsvoorstellen die de tekst wellicht zouden verbeteren, maar geen wezenlijke verandering betekenen. In het laatste geval zijn suggesties voor redactionele wijzigingen meer op hun plaats. Terughoudendheid bij het indienen van amendementen betekent ook, dat de discussie over hoofdpunten meer ruimte krijgt. Dat neemt echter niet weg, dat het partijbestuur met belangstelling naar de in te dienen amendementen uitkijkt.

AKTIE

De PSP roept op tot geweldloze actie in Woensdrecht (bijv. 'Ontdek je hekje' op 12/13 okt. '85)

Daarnaast 28 september

14.00 u. **Anti-Atoombom Mars in 't Harde**
(vertrek vanaf NS-station)

20.00 u. **Ontwapeningsfeest** nabij **Moscou**
met bands en tentenkamp 'Plan Schoonhoven' (gem.
Hoogeveen)
Routebeschrijving en bussen bij NS-station Hooge-
veen

29 september

11.00 u. Start in Moscou (gehucht in gem. Hoogeveen) kara-
vaan tegen militarisering van de regio

Liefst tenten en gemotoriseerd vervoer meenemen
Kinderopvang aanwezig